

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2052539_RegNr_2-355-514/2021

<http://www.infolex.lt/tp/2052539>

Civilinė byla Nr. 2-355-514/2021
Teisminio proceso Nr. 2-33-3-01454-
2020-9
Procesinio sprendimo kategorijos:
(S)
2.6.10.2.4. 1;2.6.10.5.2.17; 3.1.7.6;
3.2.6.1

PLUNGĖS APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gruodžio 8 d.

Plungė

Plungės apylinkės teismo Plungės rūmų teisėja Aušra Volskytė,
sekretoriaujant Vilmai Grosienei,
dalyvaujant ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – UAB) „(duomenys neskelbtini)“
atstovei advokato padėjėjai A. K.,
atsakovams A. B., L. B., atsakovų atstovei advokatei J. V. F.,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės UAB „(duomenys neskelbtini)“ ieškinį atsakovams L. B. ir A. B. dėl darbuotojų veiksmis padarytos žalos atlyginimo.

Teismas

n u s t a t ė:

ieškovė patikslintais ieškiniiais prašė išnagrinėti darbo ginčus dėl teisės ir ieškovei priteisti: iš atsakovo L. B. 17 503,24 Eur žalos atlyginimą, patirtas bylinėjimosi išlaidas; iš atsakovo A. B. 70 777,47 Eur žalos atlyginimą, įpareigoti atsakovą A. B. per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo grąžinti ieškovei turtą pagal prie patikslinto ieškinio pridėtą sąrašą, o tokio turto negrąžinus per nustatytą terminą, priteisti iš atsakovo A. B. 50 231,71 Eur žalos atlyginimą ir ieškovės patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Nurodė, jog 2020 m. lapkričio 17 d. Lietuvos Respublikos Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių darbo ginčų komisija (toliau – DGK) priėmė sprendimą dėl darbo bylos Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Sprendimas Nr. 1), kuriuo nusprendė ieškovės praleisto kreipimosi į darbo ginčų komisiją termino neatnaujinti ir atsisakyti nagrinėti ieškovės prašymą atsakovui L. B. dėl turtinės žalos atlyginimo. Taip pat 2020 m. lapkričio 17 d. DGK priėmė Sprendimą dėl darbo bylos Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Sprendimas Nr. 2), kuriuo nusprendė ieškovės praleisto kreipimosi į DGK termino neatnaujinti ir atsisakyti nagrinėti ieškovės prašymą atsakovui A. B. dalyje dėl negrąžintų piniginių lėšų išieškojimo; atmesti ieškovės prašymą atsakovui A. B. dalyje dėl turtinės žalos už negrąžintą materialųjį turtą atlyginimo. Ieškovė, nesutikdama su Sprendimais Nr. 1 ir Nr. 2, kreipėsi į teismą su ieškiniiais dėl darbo ginčų dėl teisės išnagrinėjimo teisme.

Pasisakydama dėl ieškinio reikalavimų atsakovui L. B., nurodė, kad 2018 m. kovo 5 d. tarp ieškovės ir atsakovo L. B. buvo sudaryta darbo sutartis Nr. 02, kurios pagrindu L. B. pas ieškovę pradėjo dirbti montuotoju. Darbo sutartis nutraukta 2020 m. rugpjūčio 24 d. pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 58 straipsnio 1, 2, 3 dalių nuostatas. Nesutinka su DGK vertinimu 2020 m. lapkričio 17 d. Sprendime Nr. 1, kad ieškovė praleido terminą kreiptis į DGK dėl žalos priteisimo iš atsakovo L. B. Ieškovė sužinojo apie darbo teisės normų pažeidimą tik tuomet, kai atsakovas L. B. buvo atleistas iš darbo ir negrąžino piniginių lėšų, kurios buvo pas jį, nepateikė jokių dokumentų, patvirtinančių apie pas jį esančių piniginių lėšų panaudojimą ieškovės reikmėms. Nuo darbo sutarties nutraukimo dienos (2020 m. rugpjūčio 24 d.) yra skaičiuojamas senaties terminas dėl kreipimosi į darbo ginčų komisiją dėl pažeistų teisių gynimo, nes darbo sutarties nutraukimo dieną yra apskaičiuojamas darbo užmokestis, atliekamas galutinis atsiskaitymas, darbuotojas, kuriam buvo perduotas įmonės turtas, yra grąžinamas. DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai yra procedūriniai ir nėra ieškinio senaties terminai, todėl ieškovė turi teisę reikšti 17 503,24 Eur turtinį reikalavimą dėl piniginių lėšų išieškojimo iš atsakovo L. B.. Atsakovas L. B. iš pradžių savo darbinės funkcijas vykdė tinkamai, nekėlė jokių abejonių ieškovei dėl savo sąžiningumo. L. B., įgijus pasitikėjimą, buvo perduota ieškovei priklausiusi Luminor banko atsiskaitomoji kortelė (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini)) tam, jog būtų užtikrintas sklandus darbų organizavimas ir vykdymas pas užsakovus, t. y. medžiagų ir/ar įrankių nupirkimui ar pan. Pagal byloje pateiktą sąskaitos išrašą L. B. iš viso iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 17 503,24 Eur sumą. L. B. nutraukus darbo sutartį ir ieškovei pareikalavus šias pinigines lėšas grąžinti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas, L. B. geranoriškai jų negrąžino, išlaidas pagrindžiančių dokumentų ieškovei nepateikė. Nors atsakovas darbo bylos nagrinėjimo metu nurodė, kad pinigines lėšas panaudojo savo darbo užmokesčio išmokėjimui, tačiau atsakovas anksčiau

kreipėsi į darbo ginčų komisiją dėl darbo užmokesčio priteisimo iš ieškovės (darbo byla Nr. (duomenys neskelbtini)), vadinas, atsakovas L. B. galimai sąmoningai nurodė klaidingas faktines aplinkybes atsakomybei išvengti. Ieškovė pareiškė savo reikalavimą tik dėl piniginių lėšų, panaudotų ne įmonės reikmėms, pasinaudojus ieškovės banko kortele, numeris (duomenys neskelbtini). Ant šios kortelės buvo nurodyti atsakovo vardas ir pavardė, šia kortele naudojosi tik L. B. ir joks kitas asmuo negalėjo šia, L. B. išduota kortele pasinaudoti. Atsakovas L. B. neginčija, jog minėta banko kortelė buvo išduota būtent jam ir kad tik jis šia kortele naudojosi, taip pat kad būtent jis išgrynino pinigus. Atsakovas nepateikė duomenų, patvirtinančių 17 503,24 Eur piniginių lėšų panaudojimą ieškovės reikmėms. L. B. buvo atsakingas už ieškovės piniginių lėšų panaudojimą įmonės reikmėms, tokių dokumentų pateikimą ieškovės buhalterii. L. B., privalėjęs turėti iš tiekėjų buhalterinius dokumentus (PVM sąskaitas-faktūras ir pinigų priėmimo kvitus) bei juos pateikti buhalterii, kad pagrįsti panaudotus ieškovės pinigus, tokių dokumentų neturi ir niekada nepateikė. Išleisdamas 17 503,24 Eur sumą, nepagrįstą buhalteriniais dokumentais, padarė ieškovei 17 503,24 Eur žalą, panaudojęs pinigus ne ieškovės reikmėms, pinigus išgryninęs laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 13 d. iki 2019 m. spalio 24 d. L. B. sąmoningai, tyčia padarė žalą ieškovei, akivaizdžiai neteisėtai pasisavino ieškovės turtą. Nors darbo santykiai yra pasibaigę, piniginių lėšų, atsakovas iki šiol ieškovei nėra grąžinęs, atsakovo L. B. veiksmai yra tyčiniai, padaryti iš asmeninių paskatų, todėl atsakovas A. B. privalo atlyginti visą ieškovei padarytą žalą, t. y. 17 503,24 Eur.

Pasisakydama dėl ieškinio reikalavimų atsakovui A. B., ieškovė nurodė, kad pagal 2018 m. kovo 6 d. tarp ieškovės ir atsakovo A. B. sudarytą darbo sutartį Nr. 04, A. B. pradėjo dirbti pas ieškovę montuotoju. Priedu Nr. 1 prie šios darbo sutarties ieškovė su atsakovu A. B. susitarė, kad nuo 2018 m. gegužės 1 d. keičiamos atsakovo pareigos, t. y. A. B. pradės dirbti direktoriaus pavaduotoju, o 2020 m. rugsėjo 30 d. darbo sutartis su juo buvo nutraukta, vadovaujantis DK 58 straipsnio 1, 2, 3 dalių pagrindu. Nesutinka su DGK 2020 m. lapkričio 17 d. Sprendimo Nr. 2 vertinimu, kad ieškovė praleido terminą kreiptis į DGK dėl žalos priteisimo iš A. B.. A. B. yra vienas iš ieškovės akcininkų, jam buvo keliami didesni pasitikėjimo reikalavimai, jis privalėjo užtikrinti fiduciarines pareigas ir veikti maksimaliai atidžiai, protingai, rūpestingai, išimtinai bendrovės (ieškovės) interesais. Atsakovas A. B. dėl darbo specifikos būdavo komandiruotėse Danijoje, todėl nepateikdavo buhalterii išlaidas įrodančių dokumentų kiekvieną mėnesį. Ieškovė sužinojo apie darbo teisės normų pažeidimą tik tuomet, kai A. B. buvo atleistas iš darbo ir negrąžino piniginių lėšų, kurios buvo pas jį, nepateikė jokių dokumentų, patvirtinančių apie pas jį buvusių piniginių lėšų panaudojimą ieškovės reikmėms. Todėl nuo šio momento, t. y. nuo darbo sutarties nutraukimo dienos 2020 m. rugsėjo 30 d., skaičiuojamas senaties terminas dėl kreipimosi į darbo ginčų komisiją dėl pažeistų teisių gynimo. Taip pat laikė, jog DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai yra procedūriniai, ne ieškinio senaties, terminai, ir kad ieškovė turi teisę reikšti 70 777,47 Eur turtinį reikalavimą dėl piniginių lėšų išieškojimo iš atsakovo A. B.. Atsakovas A. B. iš pradžių savo darbinės funkcijas vykdė tinkamai, ieškovei nekėlė jokių abejonių dėl savo sąžiningumo, dirbdamas direktoriaus pavaduotoju, buvo atsakingas už darbų organizavimą ir jų vykdymą pas užsakovus, t. y. medžiagų ir/ar įrankių nupirkimui ar pan. Atsakovui A. B. buvo perduota ieškovei priklausiusi Luminor banko atsiskaitomoji kortelė (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini), o pasibaigus galiojimui, pakeista į kortelę Nr. (duomenys neskelbtini)). Banko kortelė buvo perduota tam, jog būtų užtikrintas sklandus darbų organizavimas pas užsakovus, t. y. medžiagų ir/ar įrankių nupirkimas ar pan. A. B. iš viso iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 70 777,47 Eur sumą, taip pat jam dėl darbų vykdymo buvo faktiškai perduotas ieškovės turtas, t. y. automobiliai, įrankiai, medžiagos. Eigoje A. B. savo darbinės funkcijas ėmė vykdyti atmetinai, be to, neišpėjęs ir nenurodęs jokių priežasčių, nebeatvyko į darbą, prašymo atleisti iš darbo nepateikė. A. B. be pateisinamos priežasties neatvykus į darbą, ieškovė nuo 2020 m. rugsėjo 30 d. darbo sutartį su juo nutraukė, remdamasis DK 58 straipsnio

1, 2, 3 dalių nuostatomis. Nurodytąją ieškovės banko kortele naudojosi atsakovas tik A. B., ant jos buvo nurodyti jo vardas ir pavardė, joks kitas asmuo negalėjo šia kortele pasinaudoti, nes kortelė buvo išduota jam. Aplinkybių, jog minėta banko kortelė buvo išduota būtent A. B. ir jog tik jis šia kortele naudojosi, kad jis išgrynino pinigus, neginčija ir A. B.. Atsakovas nėra pateikęs ieškovei duomenų, patvirtinančių 70 777,47 Eur piniginių lėšų panaudojimą ieškovės reikmėms, nors buvo atsakingas už ieškovės piniginių lėšų panaudojimą įmonės reikmėms ir tokių dokumentų pateikimą įmonės buhalteriiui. A. B. privalėjo turėti iš tiekėjų buhalterinius dokumentus (PVM sąskaitas-faktūras ir pinigų priėmimo kvitus) ir juos pateikti buhalteriiui, jog galėtų pagrįsti panaudotus ieškovės pinigus, tačiau dokumentų neturi ir niekada nepateikė, taigi, išleido 70 777,47 Eur sumą, kurios nepagrindė buhalteriniais dokumentais. Tokiu būdu A. B. padarė žalą, panaudojęs pinigus ne ieškovės reikmėms, pinigus išgryninęs laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 26 d. iki 2020 m. liepos 7 d. Atsakovui, vykdančiam jam pavestas darbine funkcijas, buvo perduota dalis ieškovės turto, A. B. nėra faktiškai grąžinęs didžiosios dalies pasisavinto turto, jį turi ir faktiškai valdo. Patikslinto ieškinio pateikimo dienai pas atsakovą A. B. yra materialaus turto už 50 231,71 Eur sumą. Mano, jog atsakovas A. B. sąmoningai, tyčia, iš asmeninių paskatų padarė žalą ieškovei, akivaizdžiai neteisėtai pasisavino jos turtą, nei piniginių lėšų, nei turto iki šiol ieškovei negrąžino, nors darbo santykiai yra pasibaigę, todėl privalo atlyginti 70 777,47 Eur žalą ir grąžinti ieškovei priklausantį turtą.

Atsakovai pateikė atsiliepimą į patikslintus ieškinius, kuriame su ieškovės reikalavimais nesutiko, nurodė, jog ieškovės vadovas A. S. piktnaudžiauja procesine teise reikšti ieškinį bei teismą naudoja kaip spaudimo ir keršto priemonę. Su ieškovės reikalavimu dėl turto grąžinimo atsakovas A. B. nesutiko. Nurodė, jog ieškovė turi įrodyti faktą, kad atsakovui A. B. asmeniškai buvo perduotas patikslinto ieškinio pridėtame sąraše nurodytas įmonės turtas, tačiau ieškovė teismui nepateikė nei vieno rašytinio įrodymo (pvz., priėmimo-perdavimo akto). Ieškovė nepagrįstai perkėlė įrodinėjimo našta dėl turto neperdavimo atsakovui A. B.. Aplinkybę, kad sąraše nurodytas turtas buvo perduotas atsakovui A. B., įrodinėja 2020 m. lapkričio 27 d. – 2021 m. gruodžio 3 d. ieškovo vadovo A. S. ir atsakovo A. B. elektroniniais susirašinėjimais, nors šie elektroniniai susirašinėjimai niekaip nepatvirtina šios aplinkybės. Ieškovės pateikti elektroniniai susirašinėjimai nepatvirtina ir aplinkybės, kad transporto priemonės (Reno Trafik ir Ford Galaxy) buvo asmeniškai perduotos šiam atsakovui. 2020 m. rugpjūčio - rugsėjo mėn. į Daniją atvykęs ieškovės vadovas A. S. įmonės darbuotojams nurodė, kad darbo sutartys su darbuotojais nutraukiamos ir paprašė įmonės darbuotojų iš Danijos į Lietuvą parvežti aukščiau nurodytas transporto priemones. Atsakovo žiniomis, įmonės darbuotojai S. L. bei E. K. parvežė iš Danijos į Lietuvą aukščiau nurodytas transporto priemones ir paliko jas atsakovo kieme. Atsakovas apie tai, kad įmonės darbuotojai paliko transporto priemones pastarojo kieme, 2020 m. lapkričio 27 d. elektroniniu laišku informavo ieškovės vadovą A. S. Ieškovės vadovas A. S. apie transporto priemonių pasiėmimą neinformavo teismo, ieškinio netikslino, ir tik po teismui atsakovo atstovės pateiktų fonuotrukų, patvirtinančių tai, kad transporto priemonės yra ieškovės vadovo gyvenamosios vietos kieme, ieškinį patikslino. Sąraše nurodytas navigacinis imtuvas DezlCam785 buvo transporto priemonėje Reno Trafik, tačiau nors transporto priemonė su visa įranga ieškovės vadovo buvo pasiimta, patikslintu ieškiniu reikalaujama grąžinti navigacinę įrangą. Ieškovės vadovas A. S. nedidelį kiekį įrankių (suktukus, grąžtus) buvo atvežęs į Daniją, tačiau po 2020 m. liepos mėn. įvykusios vagystės, kai su automobiliu dirbo įmonės darbuotojai A. M., A. V., S. L., R. P. ir kai iš automobilio, išdaužus langą, buvo pavogti įrankiai, buvo nuspręsta, kad įrankiais bei įranga aprūpina Danijoje registruota įmonė (rangovas). Iš ieškovės pateiktų duomenų matyti, kad įmonė įsigijo turto už 196 044,39 Eur, kad 50 231,71 Eur vertės turtas buvo perduotas atsakovui A. B., o 145 812,68 Eur vertės turtas yra įmonės dispozicijoje. Tačiau sąraše nėra turto, įgyto po 2020 m. liepos mėn., taip pat ieškovė nepateikė teismui duomenų,

koks turtas Danijoje buvo pavogtas, nors Danijoje policijoje buvo sudarytas pavogto įmonės turto sąrašas. Be to, nagrinėjant bylą darbo ginčų komisijoje, atsakovas A. B. pateikė rašytinius įmonės darbuotojų paaiškinimus, kad ieškovė atsakovui nebuvo perdavusi jokio įmonės turto. Taip pat didžioji dalis sąrašo nurodyto turto buvo įgyta ne darbams Danijoje atlikti, bet šiems įrankiams išnuomoti. Ieškovės vadovas A. S. įrankius bei kitą turtą, nurodytą sąrašo, laikė savo garaže, taip pat juos nuomojo Danijoje atliekamiems su metalu susijusiems darbams (BOCH GHO 6500 oblių – medžio darbams, REMS vamzdžių kalibratorių – santechnikos darbams). Tai, kad DGK ieškovės pateiktame ilgalaikio turto žiniaraštyje nurodyta turto daugiau, nei sąrašo, niekaip nepatvirtina aplinkybės, kad sąrašo nurodytas turtas buvo perduotas atsakovui A. B.. Dalį sąrašo nurodyto turto ieškovės vadovas A. S. įmonės vardu nupirko savo asmeninių poreikių tenkinimui (prožektorius M3XS-UT Javelot, dujinį šildytuvą MASTER BLP 10 M, oro kompresorių, ESSVE pistoletą vinims FN21/90), Iš ieškovės į bylą pateikto 2020 m. gruodžio 31 d. balanso matyti, kad ataskaitiniu laikotarpiu (2020 m. liepos 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d.) ilgalaikio turto vertė yra 1 982 Eur (2.5. Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai), o praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu ilgalaikio turto apskritai nenurodyta. Dalies sąrašo nurodyto ilgalaikio turto nėra Ilgalaikio turto žiniaraštyje, (pav., Makita kampinis šlifuoכלis, 370,01 Eur vertės). Ieškovė pateikė prieštarigus duomenis apie įmonės ilgalaikį turtą, iš byloje esančių duomenų neaišku, kokį ilgalaikį turtą įmonė turėjo laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 1 d. iki atsakovo A. B. atleidimo datos 2020 m. rugsėjo 30 d. Iš www.rekvizitai.lt pateiktos informacijos matyti, kad įmonėje nėra darbuotojų, taip pat įmonė nevykdo veiklos, taip pat kad ieškovės vadovas A. S. įkūrė MB (duomenys neskelbtini), kuri atlieka statybos darbus. Įmonei nevykdant veiklos, įmonės turtu naudojasi MB (duomenys neskelbtini). Turtinės žalos turi būti atlyginama tiek, kiek nukentėjęs asmuo prarado dėl neteisėtų žalą padariusio asmens veiksmų, ir realiai patirta žala turi būti tiksliai apskaičiuota, o asmuo, reikalaujantis atlyginti žalą, privalo įrodyti jam padarytų nuostolių dydį, pateikti tai patvirtinančius įrodymus. Ieškovės pateikti dokumentai dėl žalos dydžio kelia pagrįstų abejonių, nes sąrašo ir ilgalaikio turto žiniaraštyje ilgalaikio turto vertės ženkliai skiriasi.

Pasisakydami dėl ieškovės reikalavimo priteisti iš atsakovų nepagrįstą praturtėjimą/žalą, nurodė, jog ieškovė nepagrįstai reikalauja iš atsakovų priteisti pinigų sumas, vadovaudamasi nepagrįsto praturtėjimo bei materialinės atsakomybės nuostatomis. Santykiai tarp ieškovės ir atsakovų dėl įmonės piniginių lėšų panaudojimo susiklostė darbo teisinių santykių pagrindu. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, darbo sutarties šalies pareiga atlyginti turtinę žalą kyla tik esant būtinosioms turtinės atsakomybės sąlygoms: padaryta žala; žala padaryta neteisėta veika (veiksmas, neveikimas); yra priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos atsiradimo; yra pažeidėjo kaltė (tyčia, neatsargumas); pažeidėjas ir nukentėjusioji šalis teisės pažeidimo metu buvo susiję darbo teisiniais santykiais; žalos atsiradimas susijęs su darbo veikla, t. y. žalą sukelia pareigų pagal darbo sutartį vykdymas (netinkamas vykdymas). Atsakovų įsitikinimu, nėra būtinųjų sąlygų pastarųjų turtinei atsakomybei kilti, nes ieškovė nepatyrė žalos, o atsakovai neatliko neteisėtų veiksmų.

Dėl ieškinio argumentų dėl atsakovų neteisėtų veiksmų pažymėjo, jog materialinė atsakomybė darbuotojui atsiranda kaip jo darbo pareigų nevykdymas ar netinkamas vykdymas. Pirmiausia, turi būti nustatomas konkretaus darbuotojo darbo pareigų turinys, t. y. kokias konkrečiai pareigas darbuotojas turėjo vykdyti. 2018 m. kovo 6 d. ieškovas su atsakovu A. B. sudarė darbo sutartį Nr. 04, kurios pagrindu atsakovas A. B. įmonėje įdarbintas montuotojo pareigose. Pagal darbo sutarties 5 punktą montuotojo darbas yra kilnojamojo pobūdžio, t. y. darbai atliekami tiek Lietuvoje, tiek Danijoje lauko sąlygomis. Darbo sutarties 5 punkte šalys susitarė dėl atsakovo darbo pareigų, inter alia kokybiškai atlikti montavimo darbus, darbdaviui pareikalavus atvykti į numatytą darbo vietą. 2018 m. gegužės 1 d. atsakovo A. B. pareigos pakeistos iš montuotojo į direktoriaus pavaduotojo. 2018 m. kovo 5 d. ieškovė su atsakovu L. B. sudarė darbo sutartį Nr. 02, kurios pagrindu atsakovas L. B. įmonėje įdarbintas montuotojo

pareigose. Pagal darbo sutarties 5 punkto nuostatas montuotojo darbas yra kilnojamojo pobūdžio, t. y. darbai atliekami tiek Lietuvoje, tiek Danijoje lauko sąlygomis. Darbo sutarties 5 punkte šalys susitarė dėl atsakovo darbo pareigų, inter alia kokybiškai atlikti montavimo darbus, darbdaviui pareikalavus, atvykti į numatytą darbo vietą. Ieškovė atsakovų materialinę atsakomybę kildina ne iš atsakovų, kaip montuotojų pareigų, o atsakovo A. B., ir kaip direktoriaus pavaduotojo nuo 2018 m. gegužės 1 d., pareigų netinkamo vykdymo, bet atsakovų, kaip atskaitingų asmenų netinkamo pareigų vykdymo, t. y. kad atsakovai buvo atsakingi už įmonės piniginių lėšų panaudojimą įmonės reikmėms ir dokumentų pateikimą ieškovės buhalterijai. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 21 straipsnį, atskaitingu asmeniu de jure yra laikomas tik juridinio asmens vadovas. Kiti asmenys gali būti laikomi atskaitingais asmenimis, jei juos įmonės vadovas atskiru įsakymu paskyrė mokėti už turtą, žemės ūkio produkciją, suteiktas paslaugas, padengti kitas su ūkio subjekto veikla susijusias išlaidas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintų Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 9 punktu, atskaitingas asmuo turi būti supažindintas su ūkio subjekto vadovo patvirtinta tvarka. Ieškovė nepateikė nei ieškovės vadovo įsakymo, nei ieškovės vadovo patvirtintos tvarkos, nei pareiginių nuostatų, kuriais atsakovai būtų paskirti atskaitingais asmenimis. Banko kortelių perdavimo atsakovams faktas nepatvirtina tos aplinkybės, kad atsakovai buvo paskirti ir sutiko būti atskaitingais asmenimis, nepatvirtina aplinkybės, kad atsakovai buvo supažindinti ir žinojo apie pareigą užtikrinti pinigų panaudojimą įmonės interesais bei būtinybę pateikti dokumentus įmonės buhalterijai. Visus grynųjų pinigų išėmimus bei mokėjimus atsakovai vykdė ieškovės vadovo paliepimu, kuris yra atskaitingas asmuo ir kurio pavedimai pagal darbo teisės normas atsakovams, kaip darbuotojams, buvo privalomi, todėl atsakovai neatliko neteisėtų veiksmų.

Pasisakydami dėl atsakovų kaltės, nurodė, jog pagal kasacinio teismo praktiką, materialinės atsakomybės darbo teisės prasme atvejais žalą padariusio asmens (darbuotojo) kaltė nepreziumuojama, darbuotojo kaltę privalo įrodyti ieškinį pareiškęs asmuo, todėl būtent ieškovei tenka procesinė pareiga įrodyti atsakovų kaltės faktą materialinei atsakomybei kilti. Nors ieškovė nurodė, kad atsakovų kaltė pasireiškė tyčia, jiems akivaizdžiai neteisėtai pasisavinus įmonės turtą, ieškovės pateikti argumentai bei įrodymai niekaip nepatvirtina atsakovų kaltės, t. y. kad atsakovai be įmonės vadovo žinios pasisavino jiems patikėtas pinigines lėšas. Byloje pateikti įrodymai kaip tik patvirtina, kad iš įmonės banko sąskaitos išimti pinigai įmonės vadovo pavedimu buvo panaudoti įmonės reikmėms. Kadangi įmonės vadovas de jure yra atskaitingas asmuo, jam kyla pareiga organizuoti įmonės veiklą bei užtikrinti teisėtą bei teisingą buhalterinės apskaitos vedimą, atsakovams, kaip įmonės darbuotojams, buvo privalomi ieškovės vadovo nurodymai, todėl nagrinėjamu atveju nėra būtinosios materialinės atsakomybės sąlygos – kaltės. Ir apie atsakovų pinigų išėmimą iš įmonės sąskaitos ir tariamą dokumentų nepateikimą ieškovės vadovas sužinojo ne po atsakovų atleidimo, nes iš ieškovės pateiktų avanso apyskaitų matyti, kad kiekvieną mėnesį ieškovės vadovas pildė avanso apyskaitas (nors pagal Taisyklės jas turėjo pildyti atsakovai, jei būtų buvę paskirti atskaitingais asmenimis), dalis atsakovo A. B. išimtų iš įmonės banko sąskaitos piniginių sumų buvo grindžiami dokumentais, tai pažymima avanso apyskaitose. O ieškovės vadovas, kiekvieną mėnesį pildydamas avanso apyskaitas ir matydamas, kad pinigai yra panaudojami ne įmonės naudai, per visą laikotarpį nesiėmė jokių veiksmų.

Dėl įmonės piniginių lėšų panaudojimo įmonės interesais bei pinigų panaudojimą pagrindžiančių dokumentų nepateikimo pažymėjo, jog pinigai iš įmonės banko sąskaitos atsakovų buvo išimami ieškovės vadovo pavedimu, kuris jiems ir nurodydavo, kam ir kokią pinigų sumą reikia sumokėti. Nurodė duomenis, patvirtinančius, kad pinigai buvo panaudoti įmonės interesais, tačiau dėl ieškovės vadovo kaltės neteisėtai nebuvo apskaityti teisės aktuose nustatyta tvarka: ieškovės pateikta įmonės pelno (nuostolių) ataskaita bei 2020 m. gruodžio 31 d. balansas, iš kurių matyti, kad šiuose buhalterinės apskaitos dokumentuose nėra nurodytos

atsakovų skolos; nors atsakovai pinigus iš įmonės banko sąskaitos išiminėjo nuo 2018 m. kovo mėn., tačiau ieškovė nedarė išskaitų per visą laikotarpį iš atsakovų darbo užmokesčio, kai turėjo tokią įstatyminę teisę (DK 156 straipsnis); nors atsakovai pinigus iš įmonės banko sąskaitos išiminėjo nuo 2018 m. kovo mėn., ieškovė neatleido atsakovų už šiuurkštų darbo pareigų pažeidimą, kai tyčia padaryta turtinė žala darbdaviui ar bandymas tyčia padaryti jam turtinės žalos (DK 58 straipsnio 3 dalies 5 dalis); DKG pateikti darbuotojų rašytiniai paaiškinimai; atsakovas L. B. paskutinį kartą pinigus iš įmonės banko sąskaitos išėmė 2019 m. spalio mėn., tačiau ieškovės vadovas, sudarydamas avansines apyskaitas, teisės aktų numatyta tvarka nesikreipė dėl žalos priteisimo, taip pat atsakovui nė karto nebuvo taikyta drausminė atsakomybė už įmonės piniginių lėšų netinkamą panaudojimą ir/ar pasisavinimą bei už buhalterinių dokumentų nepateikimą (Taisyklių 9 punktą); 2021 m. balandžio 19 d. antstolio J. P. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas; DGK pateiktas A. S. sms susirašinėjimas su ieškovės vadovu A. S.; su atsiliepimu į ieškinį pateiktas A. S. ir K. S. elektroninis laiškas bei į bylą pateikti kvitai. Ieškovė reikalavimą priteisti iš atsakovų žalą įrodinėja banko sąskaitos išrašais bei avanso apyskaitomis, tačiau piniginių lėšų išėmimo iš įmonės sąskaitos faktas nepatvirtina, kad įmonei buvo padaryta žala. Ieškovės pateiktos avanso apyskaitos yra nepasirašytos darbuotojo (kaip atskaitingo asmens, atsakovo), kuriam išmokėtos lėšos, todėl apyskaitomis negalima vadovautis, kaip darbdavio vienašališkai surašytais dokumentais, tokiems dokumentams neatitinkant Taisyklių 9 punkto reikalavimų. Kitų įrodymų, patvirtinančių, kad atsakovai padarė įmonei žalą, ieškovė nepateikė.

Nurodė duomenis apie atsakovo A. B. iš įmonės banko sąskaitos išimtų pinigų panaudojimą įmonės interesais: 1) įmonės darbuotojams buvo mokamas ne darbo sutartyse nurodytas darbo užmokestis, bet valandinis įkainis pagal kiekvieno darbuotojo išdirbtą laiką. Ieškovės vadovas A. S. pavedė atsakovui A. B. skaičiuoti kiekvieno darbuotojo išdirbtą darbo laiką ir telefoninių pokalbių metu bei per messenger programėlę nurodydavo konkrečią pinigų sumą, kurią kiekvienam darbuotojui atsakovas A. B. turėjo sumokėti kaip darbo užmokesčių grynaisiais pinigais, išimant pinigus iš įmonės banko sąskaitos. Šias aplinkybes patvirtina 2021 m. balandžio 19 d. antstolio J. P. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas, atsakovo A. B. messenger programėlėje esančių susirašinėjimų kopijos bei DGK pateikti rašytiniai darbuotojų paaiškinimai. Atsakovas A. B. ne kartą klausė ieškovės vadovo, ar darbuotojams jo mokami darbo užmokesčiai bus apskaityti buhalteriskai, o A. S. nurodydavo, kad darbo užmokesčiai apskaitomi tvarkingai pagal įstatymus, ir tik po atsakovo A. B. atleidimo išaiškėjo, kad darbuotojams atsakovo A. B. sumokėti darbo užmokesčiai nebuvo apskaityti įstatymų nustatyta tvarka, taip pat nebuvo sumokėti mokesčiai VMĮ ir Sodrai. Be to, atsakovo A. B. sumokėti darbo užmokesčiai ieškovės vadovo nėra įtraukti į avansines apyskaitas; 2) 2018 m. birželio 16 d. atsakovas A. B. Ukmergėje išėmė iš įmonės banko sąskaitos 1 000 Eur, kurie buvo panaudoti automobiliui Ford Galaxy įmonės vardu nupirkti. Nors iš VĮ Regitros pateiktų duomenų matyti, kad automobilis buvo įgytas iš užsienio piliečio 2017 m. rugsėjo 11 d., tačiau de facto automobilis buvo įsigytas Lietuvoje iš Lietuvos Respublikos piliečio. Be to, ilgalaikio turto žiniaraštyje nurodyta, kad automobilis Ford Galaxy buvo įgytas 2018 m. rugsėjo 11 d.; atsakovas A. B. 11 000 Danijos kronų sumokėjo K. S., įmonės vardu nupirkus priekabą VA1501A, tai patvirtina DGK pateiktas K. S. ir A. S. elektroninis laiškas; 4) atsakovas A. B. mokėjo už namų, skirtų darbuotojams, nuomą: a) nuo 2018 m. gegužės 10 d. įmonės darbuotojams buvo nuomojamas namas adresu (duomenys neskelbtini), Danija, už kurio nuomą kas mėnesį buvo mokama 12 000 Danijos kronų suma. Pusę sumos, t. y. 6 000 Danijos kronų, iki maždaug 2019 m. sausio mėn. buvo mokama bankiniu pavedimu, likusi 6 000 Danijos kronų suma buvo mokama grynaisiais, atsakovui išimant pinigus iš įmonės banko sąskaitos. Šią aplinkybę patvirtina DGK pateikti K. S. ir A. S. elektroninis laiškas ir A. S. bei ieškovės vadovo A. B. sms susirašinėjimas ir ieškovės DGK pateiktas banko sąskaitos išrašas; b) nuo 2018 m. spalio 4 d. įmonės darbuotojams buvo nuomojamas namas adresu (duomenys

neskelbtini), Danija, už kurio nuomą kas mėnesį buvo mokama 12 000 Danijos kronų pinigų suma. Pusę sumos, t. y. 6 000 Danijos kronų, iki maždaug 2019 m. sausio pradžios buvo mokama bankiniu pavedimu, likusi 6 000 Danijos kronų buvo mokama grynaisiais, atsakovui išimant pinigus iš įmonės banko sąskaitos. Šią aplinkybę patvirtina DGK pateikti K. S. ir A. S. elektroninis laiškas bei A. S. ir ieškovės vadovo sms susirašinėjimas. Šias aplinkybes patvirtina ir ieškovės DGK pateiktas banko sąskaitos išrašas; c) įmonės darbuotojams taip pat buvo nuomojamas namas adresu (duomenys neskelbtini), Danija, už kurio nuomą kas mėnesį buvo mokama 10 000 Danijos kronų, taip pat buvo mokami komunaliniai mokesčiai. Viso už aukščiau nurodyto namo nuomą bei komunalinius mokesčius atsakovas A. B. sumokėjo 249 500 Danijos kronų.

Pateikė duomenis apie pinigų, atsakovo L. B. išimtų iš įmonės banko sąskaitos, panaudojimą įmonės interesais: 1) kadangi atsakovo L. B. banko sąskaitos buvo areštuotos, o atsakovas darbo funkcijas vykdė užsienyje, įmonės vadovo A. S. pavedimu atsakovui L. B. buvo mokamas darbo užmokestis, išimant pinigus iš įmonės banko sąskaitos. Su L. B. ieškovės vadovas A. S. buvo susitaręs, kad de facto bus mokamas ne darbo sutartyje sulygtas darbo užmokestis, bet už faktiškai dirbtą laiką (valandinis įkainis), ką patvirtina 2021 m. balandžio 19 d. Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas. Iš 2020 m. kovo 18 d. ieškovės vadovo atsakovui A. B. per messenger programėlę siųstos atsakovo L. B. įmonės panaudotų pinigų ir paskaičiuoto bei gauto darbo užmokesčio suvestinės matyti, kad 2020 m. kovo 18 d. ne atsakovas L. B., bet įmonė skolinga atsakovui L. B. 271 Eur dydžio pinigų sumą. Atsakovas L. B. paskutinį kartą pinigus iš įmonės banko sąskaitos išėmė 2019 m. spalio mėn.; 2) Įmonės darbuotojams darbus atliekant Danijoje, atsakovas L. B. mokėjo už namų, skirtų gyventi įmonės darbuotojams, nuomą, per laikotarpį nuo 2018 m. kovo 11 d. iki 2018 m. balandžio 13 d. sumokėdamas 2 911,19 Eur dydžio pinigų sumą (nuomojamas namas (duomenys neskelbtini), Danijoje), 2018 m. spalio 7 d. – 1 957,58 Eur dydžio pinigų sumą (nuomojamas namas (duomenys neskelbtini), Danija), 2019 m. liepos 1 d. – 1 454,84 Eur (nuomojamas namas (duomenys neskelbtini), Danija) (kvito Nr. 25454); 3) 2018 m. rugpjūčio 1 d. atsakovas L. B. kartu su ieškovės vadovu A. S. važiavo į Šiaulius įmonės vardu pirkti automobilio. Iš įmonės vardu išduotos atsakovui L. B. banko kortelės buvo išimta 2 000 Eur dydžio pinigų suma (2 x 700 Eur + 600 Eur). Iš VĮ Regitros duomenų matyti, kad automobilis Ford Galaxy Code 563 buvo įgytas iš užsienio piliečio B. M., tačiau faktiškai automobilį Šiauliuose pardavė Lietuvos Respublikos pilietis G. T.. Kadangi G. T. transporto priemonę buvo nupirkęs užsienyje ir jos neregistravęs Lietuvoje, transporto priemonė VĮ Regitroje buvo registruota 2018 m. birželio 20 d. pirkimo-pardavimo sutarties su užsienio piliečiu B. M. pagrindu.

Nurodė, jog 2020 m. rugsėjo 22 d. DGK sprendimu buvo patvirtinta ieškovės ir atsakovo

L. B. sudaryta taikos sutartis, pagal kurią ieškovė įsipareigojo atsakovui L. B. sumokėti 2 700,61 Eur dydžio pinigų sumą iki 2020 m. lapkričio 16 d., o taikos sutarties 3 punktu šalys susitarė, kad po atsiskaitymo šalys viena kitai pretenzijų neturės. Ieškovas per DK 231 straipsnyje įtvirtintą vieno mėnesio terminą nesikreipė į teismą, todėl 2020 m. rugsėjo 22 d. DGK sprendimas yra įsiteisėjęs ir tarp šalių ginčas yra išspręstas galutinai. Kadangi įmonės vadovo A. S. pavedimu buvo mokami darbo užmokesčiai darbuotojams, buvo mokama už namų, skirtų gyventi darbuotojams Danijoje, nuomą ir komunalinius mokesčius, įmonės vardu įsigytos transporto priemonės, todėl ieškovės kaltinimai, kad atsakovai nepateikė pinigų panaudojimą įmonės reikmėms pagrindžiančių dokumentų, prieštarauja teisinei logikai. Ne atsakovai, o įmonės vadovas turėjo tinkamai ir laiku apskaityti darbuotojams sumokėtus darbo užmokesčius, sumokėti mokesčius VMĮ ir Sodrai, taip pat įmonės vadovas, sudaręs ir/ar patvirtinęs sandorius dėl namų nuomos, tiek nuompinigius, tiek už komunalines paslaugas sumokėtus mokesčius turėjo apskaityti ir tinkamai buhalteriskai įforminti. Atsakovų įmonės

vardu nupirkto transporto priemonės buvo registruotos VĮ „Regitra“ ir apskaitytos kaip ilgalaikis įmonės turtas.

Atsakovų nuomone, ieškovė netinkamai nurodė šalis (netinkamus atsakovus). Pažymėjo, jog įmonės darbuotojų darbo užmokesčiams sumokėti buvo naudojama ženklų pinigų suma, darbo užmokesčius darbuotojams ieškovės vadovo pavedimu mokėjo atsakovas A. B., nes atsakovui A. B. nebuvo ir negalėjo būti žinomi įmonės darbuotojų darbo užmokesčių dydžiai, jų buhalteriniai paskaičiavimai, ir ne atsakovas A. B., o įmonės vadovas turėjo įforminti darbuotojams sumokėtus darbo užmokesčius bei pavesti buhalterijai sumokėti mokesčius valstybei. Visi mokėjimai (t. y. iš įmonės sąskaitos panaudoti pinigai namų, skirtų darbuotojams gyventi Danijoje, nuomai bei komunalinėms paslaugoms, įmonės vardu nupirktiems automobiliams ir priekabai) buvo daromi įmonės vadovo pavedimu, o dokumentai (duomenys), susiję su aukščiau nurodytais mokėjimais, buvo įmonės vadovo žinioje. Mano, jog ieškovės pateiktos avanso apyskaitos yra arba suklastotos, arba įmonės vadovas sąmoningai neištraukė į avanso apyskaitas atsakovų sumokėtų pinigų sumų. Tačiau abu atvejai patvirtina ne atsakovų, o įmonės vadovo neteisėtus (galimai nusikalstamus) veiksmus, dėl ko ne atsakovams, o ieškovės vadovui turėtų kilti civilinė arba baudžiamoji atsakomybė. Atsakovas A. B. ne kartą bandė aiškintis su buhalterė, ar visos išlaidos yra tinkamai ir laiku įtraukiamos, ar yra mokami mokesčiai valstybei, tačiau buhalterė atsakovui nurodydavo, kad yra atskaitinga tik įmonės vadovui, atsisakydama teikti prašomus duomenis. Įmonės darbuotojams ėmus kalbėti, kad įmonė su jais neatsiskaito, atsakovo A. B. atstovas kreipėsi į įmonės vadovą, prašydamas leisti susipažinti su įmonės dokumentais, tačiau galimybė susipažinti su įmonės dokumentais atsakovui nebuvo suteikta. Jeigu ieškovei buvo padaryta žala, ją turi atlyginti ieškovės vadovas, todėl atsakovai turi būti pakeisti tinkamu atsakovu – įmonės vadovu A. S..

Teismo posėdžio metu ieškovės atstovė ieškinį palaikė jame nurodytais argumentais. Paaikšino, kad įmonėje buvo susiklosčiusi praktika, kad turtas buvo perduodamas be jokių dokumentų. Nors turto perdavimas atsakovui A. B. neišformintas turto perdavimo-priėmimo dokumentais, tačiau bylos metu nustatytos aplinkybės, jog atsakovas A. B. turtu disponavo (grąžino ji žinioje buvusį automobilį) patvirtina, jog atsakovui turtas buvo perduotas. Bankiniai išrašai iš ieškovės sąskaitos įrodo, kad atsakovai L. B. ir A. B., pasinaudodami jiems perduotomis ieškovei priklausiusiomis Luminor banko atsiskaitomosiomis kortelėmis, išgrynino pinigus, išlaidas įrodančių dokumentų bendrovės buhalterijai nepateikė, todėl privalo atlyginti ieškovei padarytą žalą.

Atsakovai, atsakovų atstovė teismo posėdžio metu palaikė atsiliepime į ieškinį išdėstytus argumentus, prašė ieškinį atmesti.

Teismas

k o n s t a t u o j a:

Ieškinys atmetamas.

Byloje nustatytos faktinės aplinkybės

Byloje pateiktais dokumentais nustatyta, kad atsakovas L. B. UAB „(duomenys neskelbtini)“ pagal 2018 m. kovo 5 d. sudarytą neterminuotą darbo sutartį Nr. 02 nuo 2018 m. kovo 6 d. iki 2020 m. rugpjūčio 24 d. dirbo montuotoju. Atsakovui L. B. 2018 m. kovo 9 d. buvo išduota ieškovei priklausiusi Luminor banko atsiskaitomoji kortelė (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini)), su kuria atsakovas laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 13 d. iki 2019 m. spalio 24 d. iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 17 503,24 Eur. Atsakovas A. B. UAB

„(duomenys neskelbtini)“ pagal 2018 m. kovo 6 d. sudarytą darbo sutartį Nr. 04 pradėjo dirbti nuo 2018 m. kovo 7 d. montuotoju, nuo 2018 m. gegužės 1 d. darbo sutartis pakeista, pavedant atsakovui A. B. eiti direktoriaus pavaduotojo pareigas, kuriose atsakovas A. B. dirbo iki 2020 m. rugsėjo 30 d., kai darbo sutartis buvo nutraukta. Atsakovui A. B. 2018 m. kovo 9 d. ir 2019 m. liepos 16 d. buvo išduotos ieškovei priklausiusios Luminor banko atsiskaitomosios kortelės (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini)), atsakovas A. B. laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 26 d. iki 2020 m. liepos 7 d. pasinaudodamas banko kortelėmis iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 77 035,08 Eur.

Ieškovė UAB „(duomenys neskelbtini)“ po to, kai Lietuvos Respublikos Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių darbo ginčų komisija 2020 m. lapkričio 17 d. priėmė sprendimą dėl darbo bylos Nr. (duomenys neskelbtini) ir sprendimą dėl darbo bylos Nr. (duomenys neskelbtini), kuriais nusprendė ieškovės praleisto kreipimosi į darbo ginčų komisiją termino neatnaujinti ir atsisakyti nagrinėti ieškovės prašymą atsakovui L. B. dėl turtinės žalos atlyginimo, atsisakyti nagrinėti ieškovės prašymą atsakovui A. B. dalyje dėl negrąžintų piniginių lėšų išieškojimo bei atmesti ieškovės prašymą atsakovui A. B. dalyje dėl turtinės žalos už negrąžintą materialųjį turtą atlyginimo, kreipėsi su ieškiniu, prašydama išnagrinėti ginčą dėl teisės teisme ir priteisti iš atsakovų žalos atlyginimą bei įpareigoti atsakovą A. B. grąžinti turtą..

Dėl DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatyto trijų mėnesių termino kreiptis į DGK su prašymu išnagrinėti darbo ginčą dėl teisės taikymo

Ieškovė nesutinka su darbo ginčų komisijos vertinimu 2020 m. lapkričio 17 d. sprendimuose kad ieškovė praleido terminą kreiptis į DGK dėl žalos priteisimo iš atsakovų.

Darbo kodekso 220 straipsnio, reglamentuojančio darbo ginčo dėl teisės nagrinėjimą darbo ginčų komisijoje ir teisme, 1 dalyje nustatyta, kad darbo santykių dalyvis, kuris mano, kad kitas darbo teisės subjektas pažeidė jo teises dėl darbo teisės normų ar abipusių susitarimų nevykdymo ar netinkamo jų vykdymo, į DGK su prašymu išnagrinėti darbo ginčą dėl teisės privalo kreiptis per tris mėnesius. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad praleistas prašymo pateikimo terminas gali būti atnaujintas DGK sprendimu; tokiu atveju teikiamame prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys; praleistą prašymo pateikimo terminą DGK atnaujinama šias priežastis pripažinusi svarbiomis; jeigu DGK savo sprendimu termino neatnaujinama, per vieną mėnesį nuo DGK sprendimo galima kreiptis į teismą pareikšiant ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme. Galimybių teismui spręsti dėl DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino atnaujinimo įstatymas neįtvirtina – dėl šio termino atnaujinimo sprendžia DGK, kaip institucija, kurioje su veiksmy atlikimu yra siejamas DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas, todėl teismas dėl šio termino (ne)praleidimo nepasisako.

Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatytas trijų mėnesių terminas yra procedūrinis terminas, siejamas su veiksmy atlikimu ne teisme, o neteisminėje institucijoje – DGK, ir gali būti šios atnaujintas. Šio termino pasibaigimas (ir neatnaujinimas) nelemia asmens materialiosios subjektinės teisės, pavyzdžiui, teisės gauti žalos atlyginimą, pasibaigimo ir nepanaikina asmens teisės į valstybės prievarta užtikrinamą jo pažeistų teisių gynybą, o lemia teisės atlikti procedūrinį veiksmy išnykimą, t. y. asmens procedūrinė subjektinė teisė pasibaigia. Jam (terminui) pasibaigus ir jo neatnaujinus individualus darbo ginčas dėl teisės negali būti nagrinėjamas iš esmės DGK, tačiau darbo ginčo šalis pagal DK 220 straipsnio 2 dalį, 231 straipsnio 1 dalį turi teisę per vieno mėnesio nuo DGK sprendimo priėmimo dienos terminą pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, t. y. perkelti individualaus darbo ginčo dėl teisės, dėl kurio išnagrinėjimo

buvo kreiptasi į DGK, nagrinėjimą į teismą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-28-701/2020, 33 punktas).

Galiojantis teisinis reglamentavimas, suteikia darbo ginčo šaliai teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo išnagrinėjimo teisme ne tik tuo atveju, kai šalis nesutinka su DGK priimtu sprendimu išnagrinėjus darbo ginčą dėl teisės iš esmės, bet ir tuo atveju, kai DGK priima sprendimą neatnaujinti DK 220 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino (DK 220 straipsnio 2 dalis, 231 straipsnio 1 dalis), Nagrinėjamu atveju DGK sprendimai, kuriais išspręsti ieškovės prašymai dėl žalos atlyginimo iš atsakovų priimti 2020 m. lapkričio 17 d., ieškovė į teismą su ieškiniais atsakovams dėl žalos atlyginimo kreipėsi 2020 m. gruodžio 10 d., t. y. nepraleidusi įstatyme nustatyto vieno mėnesio termino, todėl teismas nagrinėja darbo ginčą dėl teisės iš esmės. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad DK 220 straipsnio 1 dalyje ir DK 231 straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai nėra ieškinio senaties terminai, dėl jų netaikomos CK pirmosios knygos IV dalies VII skyriaus „Ieškinio senatis“ (CK 1.124–1.135 straipsniai) normos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-28-701/2020, 34, 35 punktai), todėl ieškovės reikalavimams priteisti iš atsakovų žalos atlyginimą pareikšti taikytinas bendrasis DK 15 straipsnio 2 dalyje nustatytas trejų metų ieškinio senaties terminas.

Dėl nepagrįsto praturtėjimo instituto taikymo galimybės

Ieškovės reikalavimas atsakovams atlyginti žalą ir grąžinti turtą reiškiamas ir DK 151, 152-154 straipsnių, nustatančių darbuotojo darbdaviui padarytos žalos atlyginimo sąlygas, ir CK 6.237 straipsnio, reglamentuojančio nepagrįstą praturtėjimą ar turto gavimą, pagrindu, taip pat bendraisiais materialinės atsakomybės pagrindais (CK 6.245 straipsnio 1 dalimi).

Atsakovų nuomone, ieškovė nepagrįstai reikalauja iš atsakovų priteisti pinigų sumas, vadovaudamasi nepagrįsto praturtėjimo nuostatomis. Santykiai tarp ieškovės ir atsakovų dėl įmonės piniginių lėšų panaudojimo susiklostė darbo teisinių santykių pagrindu, darbdavio piniginių lėšų panaudojimą ir grąžinimą reglamentuoja darbo įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai darbo santykių reglamentavimo klausimais, todėl taikytini darbo įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai darbo teisės reglamentavimo klausimais, o ne nepagrįsto praturtėjimo institutas.

Ieškovės ieškinys grindžiamas tuo, kad atsakovai, dirbdami pagal darbo sutartį pas ieškovę, iš ieškovės banko sąskaitos išėmė grynuosius pinigus, kurių ieškovės veikloje nepanaudojo, taip pat tuo, kad negrąžino darbinėms funkcijoms perduoto turto, tokiu būdu, ieškovės manymu, be pagrindo įgydami turtą.

Kaip savo procesiniuose dokumentuose ir nurodė atsakovai, Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad, tenkinant ieškinį dėl nepagrįsto praturtėjimo turi būti nustatytos nepagrįsto praturtėjimo prielaidos. Pirma, turi būti nustatyta, ar atsakovas yra praturtėjęs dėl ieškovo veiksmų. Antra, turi būti nustatytas atsakovo praturtėjimą atitinkantis ieškovo turto sumažėjimas (atsakovas turi būti praturtėjęs ieškovo sąskaita). Nepagrįsto praturtėjimo priteisti negalima, kai dėl vieno asmens praturtėjimo niekas nepatiria nuostolių. Trečia, turi būti priežastinis ryšys tarp ieškovo turto sumažėjimo ir atsakovo praturtėjimo. Ketvirta, atsakovo praturtėjimui neturi būti teisinio pagrindo (įstatymo, sutarties ir kt.). Penkta, nepagrįstas praturtėjimas turi egzistuoti pareiškiant ieškinį. Šešta, šalis, kurios turtas sumažėjo, neturi būti prisiėmusi nuostolių atsiradimo rizikos. Septinta, ieškovas turi negalėti apginti savo pažeistos teisės kitais gynybos būdais, t. y. nepagrįsto praturtėjimo instituto negalima taikyti kaip priemonės, kuria būtų siekiama išvengti kitų CK normų taikymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-196/2011).

Kasacinis teismas yra suformavęs CK 6.237 straipsnio aiškinimo ir taikymo praktiką bei joje pasisakęs, kad šis nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo institutas savo prigimtimi yra subsidiarus kitų civilinių teisių gynybos būdų atžvilgiu, t. y. jis taikomas tada, kai civilinių teisių negalima apginti kitais civilinių teisių gynybos būdais (taikant restituciją, vindikaciją, priteisiant nuostolių atlyginimą, įpareigojant prievolę įvykdyti natūra, taikant sutarčių, deliktų ar daiktinės teisės nustatytus gynybos būdus) arba jos apginamos nevisiškai. Jeigu asmuo praturtėja ar gauna turtą pagal įstatymą ar sutartį, tokiems teisiniams santykiams nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo teisės normos netaikomos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-310/2013; 2014 m. sausio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-136/2014; 2016 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-30-378/2016, 41 punktą; 2016 m. balandžio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-236-611/2016, 15 punktą; 2017 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-236-313/2017, 31 punktą; 2018 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-442-313/2018, 42 punktą).

Esant reikalavimui priteisti be pagrindo įgytą turtą, teismas visų pirma turi teisiškai kvalifikuoti ginčo teisinį santykį: nustatyti, koku pagrindu turtas gautas ir iš ko kyla (jei kyla) prievolė turtą gražinti, ir atitinkamai, koks įstatymas, reglamentuojantis gauto turto išreikalavimo taisyklės, ginčo atveju turi būti taikomas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-389-687/2018).

Byloje yra sprendžiama dėl atsakovų, kaip buvusių UAB „(duomenys neskelbtini)“ darbuotojų, civilinės atsakomybės už jiems darbdavio perduotų materialinių vertybių (šiuo atveju – piniginių lėšų ir turto) neišsaugojimą ir negražinimą darbdaviui, pasibaigus darbo santykiams. Ieškovę ir atsakovus siejo darbo teisiniai santykiai, todėl teismas pritaria atsakovų nuomonei, jog nagrinėjamoje byloje negali būti taikomos nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo be pagrindo instituto nuostatos. Sprendžiant ginčą taikytinos Darbo kodekso normos, nustatančios darbuotojo atsakomybę.

Dėl žalos atlyginimo

Ieškovė ieškiniu prašo priteisti iš atsakovų žalos atlyginimą, atsakovams L. B. ir A. B. iš ieškovės banko sąskaitos išgryninus atitinkamai 17 503,24 Eur 70 777,47 Eur. Šis reikalavimas grindžiamas tuo, kad atsakovai, dirbdami UAB „(duomenys neskelbtini)“, iš ieškovės banko sąskaitos išėmė grynusius pinigus, kurių ieškovės veikloje nepanaudojo.

Byloje kilo ginčas dėl materialinės atsakomybės darbdaviui taikymo sąlygų.

Darbuotojo materialinė atsakomybė suprantama kaip darbuotojo pareiga atlyginti darbdaviui žalą, padarytą neatlikus ar netinkamai atlikus nustatytas darbo pareigas. Materialinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: 1) padaryta žala; 2) žala padaryta neteisėta veika (veiksmis, neveikimu); 3) yra priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos atsiradimo; 4) yra pažeidėjo kaltė; 5) pažeidėjas ir nukentėjusi šalis teisės pažeidimo metu buvo susiję darbo teisiniais santykiais; 6) žalos atsiradimas susijęs su darbo veikla (DK 246str.). Visos šios civilinės atsakomybės sąlygos yra privalomos ir nors vienos iš jų nesant, materialinės atsakomybės taikymas negalimas. Visas materialinės atsakomybės sąlygas turi įrodyti reikalavimą atlyginti žalą pareiškusi šalis. Dėl paminėto, nagrinėjamu atveju būtent darbdaviui (ieškovei) tenka pareiga įrodyti visas buvusių darbuotojų (atsakovų L. B. ir A. B.) atsakomybės sąlygas.

Byloje nėra ginčo ir bylos duomenys patvirtina, kad atsakovui L. B. 2018 m. kovo 9 d. buvo išduota UAB „(duomenys neskelbtini)“ priklausiusi Luminor banko atsiskaitomoji kortelė (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini)), su kuria atsakovas laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 13 d. iki 2019 m. spalio 24 d. iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 17 503,24 Eur, o atsakovui A. B. 2018 m. kovo 9 d. ir 2019 m. liepos 16 d. buvo išduotos UAB „(duomenys neskelbtini)“

priklausiusios Luminor banko atsiskaitomosios kortelės (kortelės Nr. (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini)), atsakovas A. B. laikotarpiu nuo 2018 m. kovo 26 d. iki 2020 m. liepos 7 d. pasinaudodamas banko kortelėmis iš ieškovės banko sąskaitos išgrynino 77 035,08 Eur.

Ieškovė pateikė duomenis (sąskaitų išrašus), iš kurių matyti, kad atsakovai pinigų išgrynino, šių aplinkybių neneigia ir atsakovai, tačiau atsakovai nesutinka su tuo, kad jie pažeidė darbuotojams nustatytas pareigas ir kad yra jų kaltė dėl darbdaviui atsiradusios žalos.

Darbo teisėje darbuotojo kaltė nepreziumuojama, todėl ieškovė turi pateikti įrodymus dėl atsakovų (darbuotojų) kaltės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-444/2009; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-126-313/2018).

Materialinės atsakomybės sąlyga – neteisėta veika– suprantama kaip darbo pareigų, nustatytų įstatymų, kitų norminių teisės aktų, tarp jų – lokalinių, nevykdymas ar netinkamas vykdymas. Nors ieškovė ieškinyje analogiškai aiškina neteisėtos veikos kaip materialinės atsakomybės sąlygą, tačiau nagrinėjant ginčą jokių dokumentų, kurių pagrindu būtų galima nustatyti, kokios pareigos, susijusios su materialinių vertybių saugojimu, apskaita ir pan., buvo pavestos atsakovams, neteikė, ieškinyje tokių nenurodė, apsiribodama tik bendro pobūdžio teiginiais apie darbuotojo pareigą atlyginti žalą.

Darbuotojo teisinė pareiga yra tinkamai atlikti savo pareigas, jis privalo rūpintis tinkamu darbo sutarties vykdymu. Darbuotojo neveikimas gali būti pripažintas neteisėtu, kai esant tam tikroms aplinkybėms jis įpareigotas atlikti reikiamus veiksmus.

Byloje nustatyta, kad atsakovas L. B. pagal 2018 m. kovo 3 d. darbo sutartį priimtas dirbti montuotoju, darbo sutarties 5 p. nustatytos papildomos darbo sąlygos dėl kilnojamojo pobūdžio (darbai atliekami tiek Lietuvoje, tiek Danijoje lauko sąlygomis), darbo sutartimi darbuotojas įsipareigojo darbdaviui pareikalavus, išvykti į darbo vietą ar apleisti darbo vietą per tris darbo dienas nuo reikalavimo dienos; atlikus pavestą darbą nekokybiškai, savo lėšomis ištaisyti visus atliktų darbų defektus. Analogiško turinio darbo sutartis 2018 m. kovo 6 d. sudaryta ir su atsakovu A. B., kuriam nuo 2018 m. gegužės 1 d. pavestos direktoriaus pavaduotojo pareigos. Ieškovė nepateikė atsakovų pareigybių aprašymų, iš kurių būtų galima nustatyti, kokioms darbo funkcijoms atlikti priimti atsakovai, kaip jų darbas susijęs su materialinių vertybių apskaita.

DK 99 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad, sudarydamas darbo sutartį, darbdavys privalo pasirašytinai supažindinti priimamą dirbti asmenį su jo būsimo darbo sąlygomis, kolektyvine sutartimi, darbo tvarkos taisyklėmis, kitais darbovietėje galiojančiais aktais, reglamentuojančiais jo darbą. Taigi, darbdavys turi pareigą: 1) būti pats nustatęs darbo tvarką ir darbo pareigas; 2) pasirašytinai supažindinti su jomis darbuotoją. Ieškovės teigimu atsakovai, disponuodami ieškovės banko kortelėmis, privalėjo teikti dokumentus, pateisinančius pinigų panaudojimą, tačiau jokio rašytinio įrodymo apie tai, kokia bendrovėje buvo nustatyta tvarka, pagal kurią konkretus darbuotojas būtų turėjęs atsiskaityti už jam išmokėtas (išgrynintas) pinigines lėšas, susijusias su pavestų darbo funkcijų vykdymu, nepateikė, dėl ko darytina išvada, kad bendrovėje nebuvo reglamentuotas darbuotojų atsiskaitymas už panaudotas pinigines lėšas..

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 179 patvirtintų „Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių“ 9 punktą numato, jog ūkio subjektas gali išmokėti pinigų atskaitingiems asmenims – ūkio subjekto darbuotojams, kuriuos ūkio subjekto vadovas paskyrė mokėti už turta, žemės ūkio produkciją, suteiktas paslaugas, mokėti avansą, padengti kitas su ūkio subjekto veikla susijusias išlaidas ir (arba) priimti pinigų įplaukas. Išmokant pinigus iš kasos, išrašomas kasos išlaidų orderis, įnešant – kasos pajamų orderis. Atskaitingas asmuo, gautais pinigais atsiskaitęs su kitais ūkio subjektais, fiziniiais asmenimis, pateikia vyriausiajam buhalteriu (bualteriu) arba viešojo sektoriaus

subjekto paskirtam atsakingam asmeniui pinigų sumokėjimo įrodymo dokumentus, kuriuos surašo į avanso ataskaitą, – nurodo joje šių dokumentų pavadinimus, numerius, datas, išmokėtas sumas. Atskaitingas asmuo už išmokėtus jam pinigus atsiskaito ūkio subjekto vadovo arba jo įgalioto asmens patvirtinta tvarka ir terminais, tačiau ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Nepanaudotų pinigų grąžinimas į kasą įforminamas kasos pajamų orderiu. Taisyklių 30 punktas numato, kad už apskaitos organizavimą pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo ir taisyklių reikalavimus atsako ūkio subjekto vadovas.

Atsakovai bendrovėje dirbo pareigose, kurios tiesiogiai nebuvo susijusios su materialinių vertybių priėmimu, išdavimu, todėl, nesant duomenų, apie tai, kad atsakovai buvo ieškovės vadovo paskirti atskaitingais asmenimis, kad atsakovai buvo supažindinti su kortelės naudojimo sąlygomis, jog kiekviena ūkinė operacija turi būti pagrindžiama pirminiais dokumentais, kurie vėliau įtraukiami į įmonės apskaitą ir pan., negalima daryti išvados, jog jiems turėjo būti žinomas minėta tvarka. Byloje nustatytos faktinės aplinkybės rodo, kad atsakovai atskaitingų asmens pareigų neatliko. Pagal atsakovų paaiškinimus teismo posėdžio metu jų veikla buvo susijusi su šiltnamių statyba Danijoje, o atsakovas A. B., dirbdamas direktoriaus pavaduotoju, dar ir organizuodavo darbus.

Ieškovė ieškinyje nurodo, kad aplinkybės, jog atsakovai nepateikė jokių buhalterinių dokumentų ar kitų duomenų, pagrindžiantys išgrynintų pinigų panaudojimą bendrovės reikmėms, reiškia, jog atsakovai neteisėtai pasisavino jos turtą, taip padarydami žalą ieškovei.

Teismo vertinimu pirminių buhalterinės apskaitos dokumentų nebuvimas savaime nereiškia, kad pinigus atsakovai panaudojo ne įmonės interesams. Pirminių dokumentų nebuvimas civiliniame procese taip pat neužkerta proceso šalims galimybės bylai reikšmingai aplinkybes įrodyti išvestiniais ir netiesioginiais įrodymais. Be to, ieškovės teiginiai apie atsakovų pareigos pateikti dokumentus neįvykdymo prezumpcija nėra pakankama, sprendžiant dėl atsakovų materialinės atsakomybės. Ieškovės siūloma įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisyklė, t. y. bendrai preziumuojant, jog nesant dokumentų, reikėtų laikyti, kad lėšos nebuvo naudojamos įmonės reikmėms, negali būti taikoma šiam ginčui, nes jos taikymas būtų neteisingas, neproporcingas ir iškreiptų rungimosi principo esmę.

Materialinė atsakomybė pagal darbo teisę yra savarankiška turtinės atsakomybės rūšis. DK 151 straipsnyje nustatyta, kad materialinė atsakomybė atsiranda dėl teisės pažeidimo, kuriuo vienas darbo santykio subjektas padaro žalą kitam subjektui, neatlikdamas savo darbo pareigų arba netinkamai jas atlikdamas. Darbuotojo materialinė atsakomybė suprantama kaip darbuotojo pareiga atlyginti darbdaviui žalą, padarytą neatlikus ar netinkamai atlikus nustatytas darbo pareigas. Kaltės aspektu būtina įvertinti ne tik darbuotojų buhalterinių dokumentų nepateikimą kaip darbo pareigų pažeidimą, bet ir darbuotojo supratimą, kad jo veiksmai gali sukelti darbdaviui konkrečią žalą.

Teismo posėdžio metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad piniginės operacijos buvo vykdomos su bendrovės vadovo žinia, bendrovės vadovo pavedimu.

Pagal atsakovo A. B. paaiškinimus jį bendrovės vadovas informuodavo, kam ir kokias sumas reikia sumokėti, nes atsakovui A. B. nebuvo žinomi darbuotojams mokėtini darbo užmokesčio dydžiai. Bendrovės vadovas pervesdavo į sąskaitą atitinkamą sumą, kuri atsakovo A. B. buvo išgryninama ir panaudojama bendrovės interesais. Tokius atsakovo A. B. paaiškinimus patvirtina išrašai iš ieškovės banko sąskaitų. Pav. iš UAB „(duomenys neskelbtini)“ banko išrašo, pateikto su prašymu DGK išieškoti žalą iš atsakovo A. B., matyti, kad sąskaita papildyta 2018 m. gegužės 9 d. 1 200 Eur, išgryninta 1037, 31 Eur, 2018 m. gegužės 11 d., sąskaita papildyta 2018 m. birželio 14 d. 1000 ir 1 000 Eur sumomis, nurašyta grynais 2018 m. birželio 18 d. 1 000 Eur, sąskaita 2018 m. liepos 10 d. papildyta 1 500 Eur, nurašyta grynais 2018 m. liepos 10 d. 899,27 ir 2018 m. liepos 12 d. 1 517,68 Eur, 2018 m. lapkričio 1 ir 2 d. 500 ir 1 000 Eur sumomis, išgryninta 2018 m. lapkričio 9 ir 12 d. atitinkamai 417,61 Eur ir 1 553,97 Eur, 2018 m. gruodžio 2 d. papildyta 1 000 ir 1 000 Eur, nurašyta

grymais 2018 m. gruodžio 4 ir 5 d. 841,80, 274,02 ir 841,80 Eur. Iš piniginių lėšų judėjimo sąskaitoje matyti, kad visais atvejais prieš nurašant pinigus grymais sąskaita buvo papildoma lėšomis, pagal sumą beveik atitinkančiomis nurašomą sumą, kas patvirtina, kad iš anksto buvo žinomas reikalingų lėšų poreikis, jų panaudojimo tikslas.

Atsakovo A. B. pateiktame antstolio J. P. faktinių aplinkybių fiksavimo protokole užfiksuotas atsakovo A. B. susirašinėjimas per messenger programą su buvusiu UAB „(duomenys neskelbtini)“ vadovu, 2018 m. gegužės 14 d., 2018 m. birželio 25 d. ir 2018 m. liepos 10 d. žinučių turinys įrodo, jog atsakovas A. B. būtent iš bendrovės vadovo gaudavo nurodymą kokiems darbuotojams ir kokias sumas atsakovas A. B. turi išmokėti (2018-05-14 įrašas „tau dar rek sumokieti anim“, t. y. žinutėse nurodytiems darbuotojams) (t. 3, l. 10-22). Teismo posėdžio metu apklausti liudytojai S. L., R. B., R. P., D. Š., A. V. patvirtino, kad atlyginimas buvo skaičiuojamas pagal valandinį įkainį, už kurį darbo užmokestis buvo mokamas ne tik pervedimu į darbuotojų sąskaitas, bet ir gryniaisiais pinigais, juos išmokėdavo atsakovas A. B. (liudytojų R. M., E. K., R. B., R. P., D. Š., A. M., A. V. parodymai).

Kad atsakovams buvo leista banko kortele išgryninus pinigus išmokėti (išsimokėti) kaip atlyginimą, patvirtina ir pateikti įrodymai, susiję su atlyginimo išmokėjimu atsakovui L. B.. Atsakovo L. B. paaiškinimais nustatyta, kad jo banko sąskaita buvo areštuota (t. 1, l. 59), todėl atsakovui L. B. dirbant užsienyje, susitarus su vadovu, darbo užmokestis buvo mokamas grymais pinigais už faktiškai dirbtą laiką. Buvus tokį susitarimą patvirtina 2021 m. balandžio 19 d. Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas, kuriuo fiksuotas 2020 m. kovo 18 d. ieškovės vadovo susirašinėjimas su atsakovu A. B. per messenger programėlę. Iš žinučių turinio matyti, kad atlikus įmonės panaudotų pinigų ir paskaičiuoto bei gauto darbo užmokesčio suvestinę, įmonė buvo skolinga atsakovui L. B. 271 Eur dydžio pinigų sumą (t. 3, l. 21). Šios žinutės turinys taip pat patvirtina atsakovo L. B. paaiškinimus apie tai, jog esant areštuotai jo sąskaitai, atsakovas L. B. iš įmonės sąskaitos nurašydavo pinigus, kurie būdavo įskaičiuojami į mokėtiną atlyginimą. Iš banko sąskaitos išrašo (t.2, l. 89) matyti, kad sąskaita 2019 m. spalio 23 d. papildyta 3 000 Eur suma ir tą pačią dieną atsakovo L. B. per tris kartus išgrynint (nuimant 1 000, 1000 ir 800 Eur) (t.2, l. 90). Iš suvestinės matyti, kad atsakovo L. B. nurašyti pinigai apskaityti, įvardijant skola, prie šios sumos įskaičius dar ir už atsakovą vadovo sumokėtus 300 Eur antstolio kontorai, nustatytas bendrovės įsiskolinimas atsakovui L. B.. Be to, tiek šios žinutės turinys, tiek žinučių, susirašinėjant atsakovui A. B. ir bendrovės vadovui, turinys (t. 3, l. 10-22). patvirtina atsakovų ir liudytojų parodymus apie tai, jog buvo mokamas ne darbo sutartyje nustatytas mėnesinis atlyginimas, bet atlyginimas pagal faktiškai išdirbtą laiką bei įrodo, kad atsakovai išmokėjo ieškovės darbuotojams (tame tarpe ir sau) darbo užmokestį, kuris galimai nebuvo apskaitytas ieškovės buhalterinėje apskaitoje. Ieškovė pateikė atsakovo L. B. darbo užmokesčio apyvartos žiniaraštį, kuris yra neinformatyvus (dėl grafose nurodomų kodų), dėl ko teismas neturi galimybės įvertinti šiame žiniaraštyje nurodytų duomenų.

Įmonės veiklą organizuoja vadovas. Iš aptartų įrodymų darytina išvada, kad atsakovai, disponuodami banko kortelėmis išgrynintus pinigus panaudojo darbo užmokesčiui išmokėti ne savo iniciatyva, bet vadovo nurodymu, todėl tokie atsakovų veiksmai nelaikytini neteisėtais. Į bylą nepateikti įrodymai, kiek atlyginimo atsakovai išmokėjo bendrovės darbuotojams iš išgrynintų pinigų, kaip šitos sumos atvaizduotos ieškovės buhalterinėje apskaitoje (nepateikti kasos pirminiai dokumentai (kasos pajamų ir išlaidų orderiai), žiniaraščiai), tačiau nustačius faktus apie išmokas darbuotojams gryniaisiais pinigais, teismas pritaria atsakovų argumentams, jog ne atsakovai, bet bendrovės (ieškovės) vadovas atsako tiek už buhalterinės apskaitos organizavimą bei tinkamą (teisėtą) vedimą, tiek už apskaitos dokumentų išsaugojimą įstatymų nustatyta tvarka (Buhalterinės apskaitos įstatymo 21 straipsnis). Darbdavys (ieškovė) yra įmonė, kuri verčiasi ūkine–komercine veikla, kurios tikslas siekti pelno, todėl ieškovė

veikia savo rizika ir jai taikomi griežtesni savo teisių ir pareigų žinojimo reikalavimai, taip pat griežtesni atsakomybės už savo veiklą standartai

Bylos nagrinėjimo metu nustatyta, kad atsakovai nurašydami pinigus iš ieškovės sąskaitos juos naudojo ne tik darbo užmokesčiui išmokėti, bet ir kitoms įmonėms reikmėms.

Teismo posėdžio metu atsakovo A. B. paaiškinimais, liudytojos A. S. parodymais, A. S. el. laišku, kuriais patvirtino pinigų gavimą grynaisiais už priekabą iš atsakovo A. B. (t. 1, l. 170-171), nustatyta, kad atsakovas 11 000 Danijos kronų sumokėjo už bendrovės perkamą priekabą. Pinigai priekabai pirkti taip pat buvo išgryninti atsakovo A. B.. Priekabos pirkimo-pardavimo sutartyje nurodyta priekabos kaina 7 500 kronų (t. 3, l. 59-63), tačiau liudytoja A. S. teismo posėdžio metu patvirtino, jog ant pirkimo-pardavimo sutarties parašas yra ne jos vyro K. S., dėl ko darytina išvada, kad pateiktoje sutartyje pirkimo-pardavimo kaina neatitinka tos, už kurią realiai priekaba buvo parduota. Ieškovė kitų įrodymų apie priekabos įsigijimą, išskyrus pirkimo-pardavimo sutartį, nepateikė, dėl ko tikėtina, jog priekaba buvo įsigyta atsakovo A. B. nurodytomis aplinkybėmis.

Atsakovas A. B. taip pat nurodė, kad 2018 m. birželio 16 d. iš įmonės banko sąskaitos išgrynino 1 000 Eur, kurie buvo panaudoti automobiliui Ford Galaxy įmonės vardu nupirkti. Teismas neturi pagrindo netikėti atsakovo paaiškinimais dėl piniginių lėšų panaudojimo automobilio Ford Galaxy įsigijimui. Pagal ieškovės Ilgalaikio turto žiniaraštį minėtas automobilis įsigytas įmonės vardu 2018 m. rugsėjo 11 d., nors iš VĮ „Regitra“ Ford Galaxy įsigijimo dokumento (t.2, l. 163) matyti, kad automobilis įgytas 2017 m. rugsėjo 11 d. iš užsienio piliečio. UAB „(duomenys neskelbtini)“ įregistruota tik 2018 m. vasario 20 d. (VĮ Registro centro duomenys, t. 3, l. 107), todėl minėtų dokumentų pagrindu darytina išvada, jog automobilis faktiškai buvo įsigytas vėliau ir galimai iš kito pardavėjo (ne užsienio piliečio) nei nurodoma sutartyje. Ieškovė nepateikė mokėjimo dokumentų, patvirtinančių automobilio įsigijimą, automobilio pirkimo-pardavimo dokumentai prieštaringi, patikrinus duomenis VĮ „Regitra“ nustatyta, kad automobilis Ford Galaxy, identifikavimo Nr. (duomenys neskelbtini), įregistruotas kaip UAB „(duomenys neskelbtini)“ nuosavybe 2018 m. birželio 22 d., t. y. praėjus trumpam laikui nuo atsakovo A. B. nurodomos automobilio įsigijimo datos. todėl teismas daro tikėtiną išvadą, jog automobilio įsigijimui buvo panaudotos pinigines lėšas, nurašytos iš ieškovės sąskaitos, pasinaudojant atsakovui A. B. išduota bankine kortele.

Atsakovo L. B. paaiškinimais nustatyta, kad UAB „(duomenys neskelbtini)“ automobilio Ford Galaxy, valst. Nr. (duomenys neskelbtini) įsigijimui buvo panaudotos lėšos, išgrynintos 2018 m. rugpjūčio 1 d. VĮ Regitra pateikta automobilio 2018 m. birželio 20 d pirkimo-pardavimo sutartis, pagal kurią automobilis UAB „(duomenys neskelbtini)“ vardu įregistruotas 2018 m. rugpjūčio 4 d., t. y. praėjus trimis dienoms po pinigų nurašymo iš sąskaitos, panaudojant atsakovo L. B. kortelę. Nustatytos aplinkybės dėl automobilio įregistravimo, faktas, kad pinigai išgryninti Šiauliuose (banko sąskaitos išrašas, DGK byla Nr. (duomenys neskelbtini), l. 148), kaip ir nurodė atsakovas automobilio pirkimo vietą, kad jokių dokumentų, kurių pagrindu apmokėta už perkamą automobilį, ieškovė nepateikė, leidžia daryti tikėtiną išvadą, jog ir šio automobilio pirkimui buvo panaudoti gryniesi pinigai, nurašant juos iš ieškovės banko sąskaitos atsakovo L. B. vardu išduota kortele..

Atsakovų A. B., L. B. paaiškinimais, liudytojų S. M., S. L., E. K., A. B., D. Š., A. V. parodymais nustatyta, kad komandiruotės Danijoje laikotarpiu darbuotojai buvo apgyvendinami išnuomotose patalpose, t. y. nuo 2018 m. gegužės 10 d. nuomojamas namas, es. (duomenys neskelbtini), nuo 2018 m. spalio 4 d. nuomojamas namas es. (duomenys neskelbtini), taip pat namas, es. (duomenys neskelbtini).

Ieškovė pateikė nuomos sutartį (t. 3, l. 92-99) dėl namo, es. (duomenys neskelbtini), Odense, pagal kurią nuomos santykiai prasideda 2018 m. spalio 1 d., ir nuomos sutartį (t. 3, l. 99-105) dėl namo, es. (duomenys neskelbtini), pagal kurią nuomos santykiai prasideda 2018 m. gegužės 10 d. Abiejose nuomos sutartyse numatyta, jog prieš pasirašant sutartį reikia

sumokėti depozitą (30 000 ir 32 000 kronų dydžio), nuomos kaina per mėnesį 12 000 kronų. Pagal ieškovės pateiktą sąskaitos išrašą 2018 m. pervedimais sumokėta 44 000 kronų, iš jų 12 000 pervesta 2018 m. lapkričio 8 d., 12 000 kronų pervesta 2018 m. gruodžio 6 d. (DGK byla Nr. (duomenys neskelbtini), t. 2, l. 67) ir tik nuo 2019 m. pradėta mokėti kas mėnesį po 24 000 kronų. Vertinant tai, kad nuomos sutartimis buvo išnuomoti du namai, už kurių nuomą reikėjo mokėti nuomą po 12 000 kronų per mėnesį, akivaizdu, kad 2018 m. ieškovės pervestų pinigų nepakako nuomos mokesčiui sumokėti. Kitų rašytinių įrodymų, kurie patvirtintų mokėjimą už numojamas patalpas, ieškovė nepateikė, todėl logiškas ir pagrįstas atsakovo A. B. paaiškinimas apie tai, kad pusė sumos, t. y. 6 000 Danijos kronų, iki 2019 m. sausio mėn. buvo mokama bankiniu pavedimu, o likusi 6 000 Danijos kronų suma buvo mokama grynaisiais, atsakovui išimant pinigus iš įmonės banko sąskaitos. Tokius atsakovo paaiškinimus patvirtina ir banko sąskaitos išrašas, iš kurio matyti, kad pinigai šiuo laikotarpiu išgryninti Odense. Liudytojos A. S. parodymais nustatyta, kad dalis nuomos už nuomojamus namus, esančius (duomenys neskelbtini), Odensė, buvo gaunama grynaisiais pinigais, ką patvirtina ir jos susirašinėjimas el. laiškais su bendrovės vadovu ((DGK byla Nr. (duomenys neskelbtini), t. 2, l. 20), faktinių aplinkybių konstatavimo protokolais (t.3, l. 51-58)). Pav., 2018 m. rugpjūčio 29 d. žinutėje nurodoma „<,,> galite išsikelti nuo spalio 4 d. sąlygos tos pačios kaip su 13 namu. 6000 į sąskaitą, 6000 mano tėtei. <,,>“; 2018 m. gruodžio 6 d. sms „Penktadieni mano tėtis važiuoja pas mus. Gal galite perduoti jam pinigėlius šį vakar? <,,>“; 2019 m. sausio 8 d. žinutėje rašoma „Ką tik pravedžiau 24000 į sąskaita nes nėra kam paduot grynais“. Kad atsakovas A. B. mokėjo pinigus už nuomą patvirtino liudytojai E. K., D. Š., A. M.. Remdamasis atsakovų paaiškinimais, aptartais liudytojų parodymais, pateiktais rašytiniais įrodymais, ieškovei nepateikus įrodymų apie tinkamą sudarytą nuomos sutarčių vykdymą, tikėtina atsakovų paaiškinimais, jog už patalpų nuomą bei komunalinius mokesčius taip pat buvo mokama iš ieškovės banko sąskaitos atsakovų išgrynintais pinigais.

Atsakovų paaiškinimus apie tai, jog ieškovės lėšos buvo naudojamos nuomai apmokėti, pagrindžia ir kitos teismo posėdžio metu nustatytos aplinkybės.

Iš pateiktų nuomos sutarčių matyti, kad buvo nuomojami šeši 12 kv. m. kambariai. Pagal duomenis iš VSDF UAB „(duomenys neskelbtini)“ be vadovo dirbo 21 darbuotojas (t. 3, l. 159-160), todėl nuomojamų patalpų, esančių (duomenys neskelbtini), Odensė, negalėjo pakakti nurodytam darbuotojų skaičiui apgyvendinti. Teismo vertinimu, atsakovų paaiškinimai ir liudytojų parodymai apie tai, kad už 10 000 Danijos kronų buvo nuomojamas namas, es. (duomenys neskelbtini), yra įtikinantys ir nekeliantys abejonių. Pagal atsakovo A. B. pateiktus kvitus už nurodyto namo nuomą bei komunalinius mokesčius atsakovas A. B. sumokėjo 249 500 Danijos kronų (t.1, l. 141-146), atsakovas L. B. – 10 800 Danijos kronų (t. 1, l. 58). Ieškovė neteikė jokių įrodymų, kurie pagrįstų minėto namo nuomos išlaidas, kas leidžia daryti išvadą, jog tokių išlaidų ir nepatyrė.

Be to, pagal atsakovų paaiškinimus UAB „(duomenys neskelbtini)“ darbuotojai Danijoje dirbo nuo 2018 m. kovo mėnesio, t. y. dar iki nuomos sutarčių (dėl namų, es. (duomenys neskelbtini), Odensė), sudarymo, ir tada buvo nuomojamos patalpos darbuotojų apgyvendinimui. Pagal VSDFV duomenis (t. 3, l. 152-153) 2018 m. kovo - balandžio mėnesiais bendrovėje be vadovo dirbo atitinkamai 3 ir 4 darbuotojai, todėl savaime suprantama, kad ieškovė kaip darbdavys (ne atsakovai) turėjo pasirūpinti komandiruotų darbuotojų apgyvendinimu. Ieškovė aplinkybės dėl nuomos išlaidų už šį laikotarpį net neįrodinėjo. Aplinkybės, kad darbuotojai dirbo Danijoje šiuo laikotarpiu nėra ginčijamos, todėl teismas pagrįstais pripažįsta atsakovų argumentus dėl nuomos mokesčio mokėjimo, t. y. jog už nuomą buvo mokama grynaisiais pinigais, juos išgryninus iš ieškovei priklausančios sąskaitos, panaudojant atsakovams išduotas banko korteles.

Grynų pinigų naudojimą įmonės interesais patvirtino ne tik atsakovai, bet ir liudytojai, parodę, kad pinigai taip pat buvo panaudoti kelionės išlaidoms apmokėti (liudytojo A. M.

parodymai), darbo veiklos reikalingiems įrankiams įsigyti bei apmokėti už kurą. Grynujų pinigų panaudojimas iš dalies pagrįstas ir atsakovų pateiktais rašytiniais įrodymais.

Įrodymų pakankamumo taisyklė civiliniame procese grindžiama tikimybių pusiausvyros principu. Civiliniame procese įrodinėjimas turi savo specifiką – nenustatyta, kad tesimas gali daryti išvadą apie ta tikrų aplinkybių buvimą tik tada, kai dėl jų nėra absoliučiai jokių abejonių. Išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikrų abejonių dėl fakto buvimo lieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus nei jo nebuvus.

Pagal CPK 176 straipsnio 1 dalį faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas to fakto buvimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-110/2013; 2014 m. kovo 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-84/2014).

Ieškovė siekia įrodyti, kad atsakovai privalo atlyginti ieškovei padarytą visą žalą, teigdama, jog atsakovai žalą padarė tyčiais veiksmais. Byloje esančių duomenų visuma patvirtina atsakovų poziciją, kad visus grynujų pinigų išėmimus bei mokėjimus atsakovai vykdė ieškovės vadovo paliepimu arba jam žinant, kad pinigai buvo panaudoti įmonės interesais. Bendrovės vadovas yra atskaitingas asmuo ir jo pavedimai atsakovams, kaip darbuotojams, buvo privalomi. Nenustačius pinigų pasisavinimo fakto, nenustatyti ir atsakovų neteisėti veiksmai, todėl spręsti dėl tyčinio veikslių pobūdžio nėra pagrindo.

Minėta, jog tam, kad kiltų darbuotojo atsakomybė dėl darbdaviui padarytos žalos, turi būti nustatytos visos būtinosios sąlygos, viena iš kurių - padaryta žala. Žalos dydis nėra preziumuojamas, todėl nagrinėjamoje byloje įrodinėti žalos padarymo faktą turi ieškovė.

Ieškovė žalos padarymo aplinkybėms pagrįsti pateikė UAB „(duomenys neskelbtini)“ banko sąskaitos išrašą ir avanso apyskaitas už 2018 m. kovo – 2020 m. spalio mėnesius, pasirašytas vadovo. Teismo vertinimu faktas, kad pinigai buvo nurašyti iš ieškovės sąskaitos, savaime neįrodo, kad ieškovė patyrė nuostolius. Teismas pritaria atsakovų atsiliepime išdėstytai pozicijai, jog avanso apyskaitos turi būti pasirašytos darbuotojo, kaip tai numatyta Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 9 punkte, nustatančio, jog avanso apyskaitos turi būti pasirašytos atskaitingo asmens, kuriam buvo išmokėtos lėšos. Toks Taisyklių taikymas suformuotas ir teismų praktikoje (Kauno apygardos teismo 2021 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. E2A-590-638/2021). Nesant atsakingo asmens parašo, toks dokumentas negali būti pripažįstamas tinkamu įrodymu byloje ir nepagrindžia ieškinyje dėstomų faktinių aplinkybių.

Išanalizavus avanso apyskaitas matyti, jog jose kaip išlaidos nėra apskaitomi pinigai, kurie galėjo būti išmokėti kaip darbo užmokestis ieškovės darbuotojams, automobilių pirkimui, neapskaitytos išlaidos patalpų nuomai ir komunaliniams mokesčiams. Avanso apyskaitose yra apskaitomos išlaidos pagal PVM sąskaitas faktūras (DGK byla Nr. (duomenys neskelbtini), t. 2, l. 76-100, tačiau darbo užmokesčio (galimai neoficialaus) mokėjimai, išlaidos nuomai, komunaliniams mokesčiams neatsispindi (DGK byla Nr. (duomenys neskelbtini), l. 212-217). Taip pat avanso apyskaitose nėra duomenų, jog tam tikra pinigų suma buvo skiriama už grynus pinigus perkamoms transporto priemonėms įsigyti. Be to, duomenis, fiksuotus avanso apyskaitose paneigia ieškovės pateiktas 2020 m. gruodžio 31 d. balansas, kuriame atsakovų įsiskolinimai nefiksuoti (t. 1, l. 24-25).

Už įmonės kasdienės veiklos organizavimą atsako įmonės vadovas: jis turi veikti rūpestingai, sąžiningai, atidžiai, kvalifikuotai bei daryti viską, kas nuo to priklauso, kad jo vadovaujama įmonė veiktų pagal įstatymus ir kitus teisės aktus (Akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnio 7, 8 dalys). Pagal Akcinių bendrovių įstatymo 19 straipsnio 8 dalį bendrovės vadovas privalo <...> laikytis įstatymų bei kitų teisės aktų. Kasacinio teismo praktikoje

nurodoma, kad įmonės administracijos vadovas privalo dirbti rūpestingai ir kvalifikuotai bei daryti viską, kas nuo jo priklauso, kad jo vadovaujama įmonė veiktų pagal įstatymus ir kitus teisės aktus. Įmonės vadovas (vienasmenis ar kolegialus) privalo rūpintis, kad įmonė laikytųsi įstatymų, nustatytų jos veiklos apribojimų ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-266/2006). Vadovo rūpestingumo pareiga visų pirma nustato teisėto elgesio reikalavimą, kad paties vadovo elgesys nepažeistų imperatyviųjų teisės normų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-220-916/2015).

Bendrovės vadovo pareigą tinkamai organizuoti juridinio asmens apskaitą, kaip minėta, nustato Buhalterinės apskaitos įstatymas (21 straipsnis). Buhalterinės apskaitos įstatymo 4 straipsnis numato, kad ūkio subjektai buhalterinę apskaitą privalo tvarkyti taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi. Buhalterinės apskaitos įstatymo 6

straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad visas ūkinės operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų dydžio arba struktūros pasikeitimu, būtina įtraukti į apskaitą. Visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, pagrindžiami su jais susijusių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių apskaitos dokumentais (Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Iš atsakovų paaiškinimų, liudytojų parodymų galima daryti išvadą, jog buvęs bendrovės vadovas netinkamai vykdė savo pareigas, susijusias su buhalterinės apskaitos vedimo organizavimu (galimai aplaidžiai ar apgaulingai tvarkė buhalterinę bendrovės apskaitą ir kai kuriems darbuotojams mokėjo neoficialius atlyginimus). Esant tokiai situacijai įmonėje, kai buhalterinė apskaita tvarkyta neatsekamai, kai nėra fiksuotos visos ūkinės operacijos (darbo užmokesčio mokėjimas grynaisiais, nuomos ir kt. išlaidos), nėra pagrindo pripažinti, jog atsakovai atliko neteisėtus veiksmus – pasisavino bendrovės pinigų bei padarė žalą ieškovei.

Atsakovai, nesutikdami su ieškiniu, išsakė ir kitus argumentus, kurie anot atsakovų patvirtina aplinkybes, jog žala nepadaryta, tačiau teismo vertinimu atsakovo L. B. nurodomas taikos sutarties sudarymas darbo ginčo byloje (duomenys neskelbtini) nėra susijęs su nagrinėjamu ginču. Minėtoje byloje buvo sprendžiamas atsakovo L. B. prašymas dėl neišmokėto atlyginimo, šalys susitarė taikos sutartimi tik dėl pareikšto prašymo, todėl taikos sutartyje įtašyta sąlyga, jog po atsiskaitymo šalys viena kitai pretenzijų neturės, nereiškia, jog ieškovė negali kreiptis dėl žalos atlyginimo, jeigu tokia žala būtų nustatyta. Taip pat vertintini argumentai, susiję su drausminės atsakomybe. Faktas, kad atsakovams nebuvo taikyta drausminė atsakomybė savaime nereiškia, jog žala nepadaryta.

Reikšdama ieškinį dėl žalos atlyginimo, atsakovų civilinę atsakomybę kildino iš darbinės veiklos, todėl ieškovė privalėjo įrodyti sąlygas, būtiną atsakovų materialinei atsakomybei taikyti. Nagrinėjamo ginčo atveju ieškovei neįrodžius būtinų sąlygų atsakovų atsakomybei kilti viseto (ieškovė neįrodė, kad atsakovai pažeidė nustatytas darbo pareigas, neįrodė, kad dėl atsakovų kaltės padaryta žala), atsakovams negali būti taikoma atsakomybė už ieškovės nurodomą žalą, dėl ko ieškinys dėl žalos atlyginimo netenkinamas (CPK 178 straipsnis).

Dėl turto išreikalavimo

Ieškovė ieškiniu prašo įpareigoti atsakovą A. B. per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo grąžinti ieškovei turtą pagal prie patikslinto ieškinio pridėtą sąrašą, o tokio turto negrąžinus per nustatytą terminą, priteisti iš atsakovo A. B. 50 231,71 Eur žalos atlyginimą.

Ieškovės teigimu atsakovui A. B. darbinių funkcijų vykdymui buvo perduota dalis ieškovės turto, A. B. nėra faktiškai gražinęs didžiosios dalies pasisavinto turto, jį turi ir faktiškai valdo. Pateikė pagrindinių priemonių, perduoto atsakovui, sąrašą.

Pareiga parūpinti reikalingas darbo priemones ir įrankius tenka darbdaviui, mes DK 31 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad darbdavys privalo sudaryti darbuotojui sąlygas darbo funkcijai atlikti ir suteikti darbuotojui reikalingas darbo priemones ar turta, todėl atsakovui A. B., kaip ir kitiems ieškovės darbuotojams, galėjo būti perduotos darbo priemonės ir įrankiai. Tačiau faktą, kad atsakovui A. B. buvo perduotas ieškovės sąraše nurodytas turtas, turi įrodyti ieškovė. Ieškovė į bylą nepateikė jokių duomenų, kurie patvirtintų, kad tam tikros materialinės vertybės buvo perduotos atsakovui, nebuvo pasirašytas joks materialinių vertybių perdavimo-priėmimo aktas.

Pažymėtina, kad turtas gali būti perduodamas darbuotojui ir be papildomų dokumentų pasirašymo, jei tokių materialinių vertybių saugojimas, priėmimas, išdavimas, pardavimas, pirkimas ar gabenimas išplaukia iš darbuotojo darbo funkcijų ar tokios vertybės yra priemonės, kurios yra reikalingos darbuotojui naudotis darbe.

Bylos nagrinėjimo metu nustatyta, kad atsakovas A. B. dirbo montuotojo pareigose, o vėliau - ir direktoriaus pareigose, organizuodavo darbus Danijoje. Iš atsakovo paaiškinimų, liudytojų K. S., R. P., R. M., D. Š., A. V., A. M. parodymų seka, kad darbo priemonėmis ir įrankiais naudojosi visi, dirbę Danijoje, kuriems pagal darbo pobūdį buvo reikalingi atitinkami įrankiai. Įrankiai būdavo sukomplektuoti Danijoje buvusiose transporto priemonėse, konkretūs asmenys, atsakingi už vieną ar kitą su darbo įrankiais sukomplektuotą transporto priemonę, nebuvo paskirti. Remiantis liudytojų parodymais nustatytais aplinkybėmis dėl bendro įrankių naudojimo, nėra pagrindo išvadai, kad tik atsakovas A. B. yra atsakingas už komandiruočių darbuotojų naudotas darbo priemones ir įrankius. Ieškovė nepateikė nei darbo tvarkos taisyklių, nei atsakovo pareiginių nuostatų, nei kolektyvinės sutarties, nei kitokių lokalinių įmonės aktų, kuriuose būtų įtvirtinta darbdaviui priklausančių ir darbuotojui perduotų (šiuo atveju vertybės net nebuvo perduotos atsakovui) vertybių naudojimo tvarka. Atsižvelgiant į tai, neaišku, kokius pažeidimus padarė atsakovas, negražindamas ieškovės reikalaujamo turto.

Teismas atmeta kaip nepagrįstą ieškovės atstovės argumentą, kad nustatytos aplinkybės, jog atsakovas A. B. gražino jo žinioje buvusį automobilį patvirtina, jog atsakovui turtas buvo perduotas. Kaip nustatyta bylos nagrinėjimo metu liudytojų S. L. ir E. K. parodymais, transporto priemonės (Reno Trafik ir Ford Galaxy) iš Danijos į Lietuvą buvo atvežtos minėtų liudytojų ir paliktos atsakovo A. B. kieme, apie ką atsakovas elektroniniais laiškais informavo bendrovės vadovą. Teismo vertinimu faktas, jog atsakovas pasirūpino šių transporto priemonių perdavimu ieškovės buvusiam vadovui, nepatvirtina, kad šis turtas asmeniškai atsakovui buvo perduotas kaip darbo priemonė.

Kaip pažymėjo Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių teritorinio skyriaus darbo ginčų komisija 2020 m. lapkričio 17 d. sprendime darbo byloje Nr. (duomenys neskelbtini), verslo subjektas, netinkamai organizuodamas įmonės turto perdavimą darbuotojams ir visiškai to nekontroliuodamas, prisiima atitinkamą riziką dėl galimai kilsiančių pasekmių (nuostolių, turto dingimo, jo susigrąžinimo ir kt.). Teismas negali nepritarti šiai Darbo ginčų komisijos išvadai bei išvadai, kad žala, jeigu tokia ir buvo, atsirado dėl pačios ieškovės kaltės (netinkamo turto perdavimo darbuotojams informavimo).

Pažymėtina ir tai, jog ieškovei, kaip darbdaviui, buvo žinoma, jog 2020 m. liepos mėnesį Danijoje įvyko vagystė, kurios metu iš transporto priemonės buvo pavogti įrankiai, tačiau ieškovės pateiktame sąraše šis turtas nėra išskirtas, ieškovė duomenų apie dingusį turta teismui neteikė, nors pagal liudytojo R. P. parodymus kreipiantis į policijos pareigūnus toks sąrašas sudarytas buvo. Esant nustatytoms aplinkybėms, jog turtas prarastas dėl trečiųjų

asmenų kaltės, atsakovas neturi pareigos atlyginti ieškovei nuostolius už prarastą turtą (nebent ieškovė įrodytų, kad turtas prarastas dėl atsakovo kaltės), tuo labiau gražinti turtą, kurio faktiškai nėra.

Be to, abejonių dėl sąrašė nurodomo turto kelia ir ta aplinkybė, jog pagal liudytojų S. M., R. B., R. P., D. Š., A. M. parodymus dalis sąrašė nurodomo turto tiesioginiame nei atsakovo, nei kitų darbuotojų, dirbusių Danijoje, darbe nebuvo naudojamas (pav. prožektoriai M3XS-UT, dujinis šildytuvas, oro kompresorius, pistoletas vinims ir kt.), o po Danijoje įvykusios turto vagystės, dalį įrankių, būtinų darbui, suteikė užsakovai Danijoje. Nors automobiliu Reno Trafik disponuoja ieškovė, reikalaujamo turto sąrašė nurodoma navigacinė įranga DeziCam785), sumontuota automobilyje. Sąrašė nurodomas turtas, kuris nenurodytas ilgalaikio turto žiniaraštyje (pav., kampinginis šlifuoכלis Makita).

Teismas pritaria atsakovo atsiliepime išdėstytiems argumentams, jog pateikti buhalteriniai duomenys apie ieškovės turimą turtą prieštaringi. Sąrašė smūginio atsuktuvo DeWALT XR nurodyta vertė 332,80 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 161,96 Eur (170,84 Eur mažesnė); pjūklo metalui pjauti DeWalt sąrašė nurodyta vertė 200 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 50,69 Eur (149,31 Eur mažesnė); siaurapjūklio Dewalt sąrašė nurodyta vertė yra 209 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 56,97 Eur (152,03 Eur mažesnė); smūginio veržliasūkio DeWalt sąrašė nurodyta vertė yra 332,51 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 83,84 Eur (248,67 Eur mažesnė); FESTOOL diskinio pjūklo HK 85 sąrašė nurodyta vertė 1 074 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 373,35 Eur (700,65 Eur mažesnė); Makita skardos žirklių sąrašė nurodyta vertė 353,70 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 101,41 Eur (252,29 Eur mažesnė); oro kompresoriaus sąrašė nurodyta vertė 1 136 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje 648,69 Eur (451,31 Eur mažesnė); FESTOOL (duomenys neskelbtini)IP/CTL 36 setplanex rinkinio sąrašė nurodyta turto vertė 2 083,26 Eur, ilgalaikio turto žiniaraštyje – 1 339,30 Eur (743,96 Eur mažesnė).

Pagal ilgalaikio turto žiniaraštį viso (DGK byla Nr, (duomenys neskelbtini), t. 2, 102-111) ilgalaikio turto vertė 196 044,39 Eur, o pagal 2020 m. gruodžio 31 d. balansą (t. 1, l. 24-25) ilgalaikio turto vertė ataskaitiniu laikotarpiu (2020-07-01 2020-12-31) yra 1 982 Eur, tame tarpe įrenginiai, prietaisai ir įrankiai, kai nurodomo turto sąrašė vertė 50 231,71 Eur, turimos transporto priemonės nenurodomos. Teismui siūlant patikslinti turto vertę, atsižvelgiant į nusidėvėjimą, ieškovė duomenų neteikė. Be to, iš byloje esančių duomenų neaišku, kokį ilgalaikį turtą įmonė turėjo laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 1 d. iki atsakovo A. B. atleidimo datos 2020 m. rugsėjo 30 d.

Aptarti neatitikimai sudaro pagrindą daryti išvadą, kad ieškovė duomenų apie faktiškai atsakovui A. B. perduotą turtą pateikti negali, iš esamų dokumentų negalima daryti išvados, kad sąrašė nurodytas turtas yra neteisėtai valdomas atsakovo, ieškovei neįrodžius atsakovo kaltės ir realiai patirtos žalos dėl negražinto turto, ieškinys dėl turto išreikalavimo netenkinamas (CPK 178 straipsnis).

Dėl tinkamo atstovavimo

Pagal VĮ Registrų centro duomenis (Juridinių asmenų registro išplėstinį sąrašą, t.3, l. 107-108) UAB „(duomenys neskelbtini)“ vadovas įregistruotas A. S. Remiantis šiais VĮ Registrų centro duomenimis ir A. S. paaiškinimais 2021 m. rugpjūčio 26 d. teismo posėdžio metu, kad nėra atsistatydinęs iš direktoriaus pareigų, kaip tai numato Akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnio 5 dalis. A. S. atstovavo ieškovę kaip direktorius, teikdamas atitinkamus paaiškinimus dėl ieškinio. Atsakovų atstovės 2021 m. lapkričio 15 d. papildomai pateikti duomenys patvirtina, kad A. S. darbo sutartis su UAB „(duomenys neskelbtini)“ nutraukta nuo 2021 m. vasario 26 d. (VSDFV sprendimas, t. 4, l. 24-25). Bylas juridinių asmenų vardu teisme veda jų vienasmeniai valdymo organai, nagrinėjamu atveju juridinio asmens vardu veikia

vadovas (Akcinių bendrovių įstatymo 19 straipsnio 1 dalis, 37 straipsnio 1 dalis, CPK 55 straipsnis). Atstovavimas pagal įstatymą pripažįstamas atstovavimas, kurio pagrindas nustatytas įstatyme. Byloje pateikti duomenys patvirtina, kad A. S. nebėra UAB „(duomenys neskelbtini)“ vadovas, darbo sutartis su juo nutraukta. A. S. UAB „(duomenys neskelbtini)“ nėra vienintelis akcininkas, bendrovės vadovo teisių, nutraukus darbo sutartį, neįgijo, todėl nebegalėjo veikti bendrovės vardu ir vesti bylą teisme bendrovės vardu. Dėl šių priežasčių teismas nesivadovauja A. S. kaip ieškovės atstovo paaiškinimais 2021 m. rugpjūčio 26 d. teismo posėdyje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

CPK 93 straipsnyje numato, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtos bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies. CPK 98 straipsnyje įtvirtinta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas (1 dalis); šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.

Pagal atsakovų atstovės pateiktus duomenis atsakovas L. B. už teisinę pagalbą patyrė 2 600 Eur išlaidų (t. 3, l. 84-85, t. 4, l. 16-19), atsakovas A. B. – 4 000 Eur išlaidų teisinei pagalbai, 254,10 Eur už antstolio faktinių aplinkybių konstatavimą ir 20 Eur vertimo išlaidų, viso 4 274,10 Eur (t. 3, l. 73- 80, t. 4, l. 30-31). Analizuojant pateiktus duomenis, matyti, kad išlaidos už teisinę pagalbą apskaičiuotos, prisilaikant Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio nustatytų maksimalių dydžių. Ieškovės atstovė teismo posėdžio metu išsakė abejones dėl šių išlaidų dydžio ir prašė jas mažinti, tačiau šias išlaidas teisinei pagalbai teismas pripažįsta būtinomis ir pagrįstomis, atsižvelgdamas į reikalingas darbo ir laiko sąnaudas. Byloje pateikta daug buhalterinių dokumentų, kurių analizė reikalauja didelių laiko sąnaudų, buvo renkami papildomi įrodymai, teikiami du atsiliepimai, todėl teismas nesutinka su ieškovės atstovės nuomone, jog bylinėjimosi išlaidos yra per didelės ir sprendžia, jog šios išlaidos išieškotinos iš ieškovės (CPK 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Pagrįstomis teismas taip pat pripažįsta išlaidas antstoliui ir vertimui, šias išlaidas taip pat įpareigotina atlyginti ieškovė (CPK (CPK 88 straipsnio 1 dalies 10 punktas). Viso iš ieškovės atsakovui L. B. priteistina 2 600 Eur išlaidų teisinei pagalbai apmokėti, atsakovui A. B. 4 274,10 Eur bylinėjimosi išlaidų.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 268, 270 straipsniais,

n u s p r e n d ž i a :

ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „(duomenys neskelbtini)“ ieškinį atmesti.

Priteisti iš uždarnosios akcinės bendrovės „(duomenys neskelbtini)“ 2 600 Eur (du tūkstančius šešis šimtus Eur) bylinėjimosi išlaidų L. B. ir 4 274,10 Eur (keturis tūkstančius du šimtus septyniasdešimt keturis Eur 10 ct) bylinėjimosi išlaidų atsakovui A. B.

Sprendimas per 30 d. gali būti skundžiamas Klaipėdos apygardos teismui per Plungės apylinkės teismo Plungės rūmus.

Teisėja

Aušra Volskytė